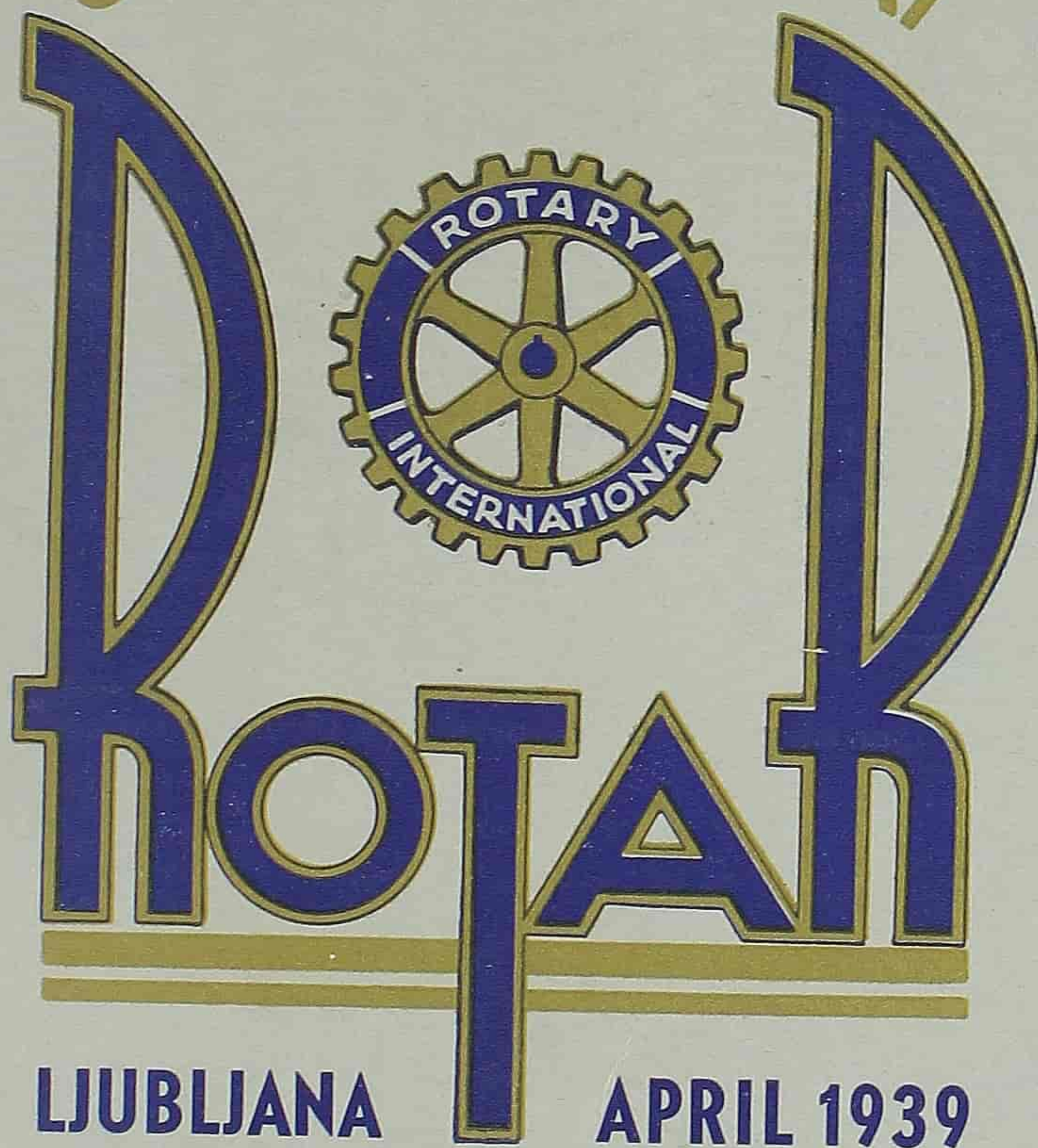

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

JUGOSLOVENSKI

LJUBLJANA

APRIL 1939

S A D R Ź A J :

DESETO MESEČNO PISMO GUVERNERA.

VII. KONFERENCIJA 77. DISTRIKTA R. I. NA BLEDU 6 I 7 MAJA 1959.

PRETSTAVNIK R. I. NA DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI NA BLEDU.

BORAVAK U NIŠU DR. LESTERA B. STRUTHERSA.

ČLANCI:

Dr. Svet. Mihajlović: Svetski mir i rotarstvo.

Bakija H. Selimović: Islam i znanost.

Dr. Djura Dekanić: Zdravstvene prilike na selu.

PRETSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA.

IZ NAŠEG DISTRIKTA:

Promene u članstvu. — Rad naših klubova. — Gde se sastaju i gde otedaju rotari. — Prisustvovanje na klubskim sastancima.

GODINA VI
15. IV. 1939

JUGOSLOVENSKI ROTAR

BR. 10

UREDNIK: DR. IVAN SLOKAR, GUVERNER 77. DISTRIKTA,
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10, TELEFON BR. 20-57

IZLAZI SVAKOG 15.-OG U MESECU
CENA GOD. DIN 144 • BROJ DIN 12

DESETO MESEČNO PISMO GUVERNERA

Pretsednicima i tajnicima svih klubova

Ljubljana, 18. aprila 1959.

Mila mi braćo!

I. Ovogodišnja distriktna konferencija pretstavlja zaključak rada u prvoj godini otkad je Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Namesnik Pavle izvoleo preuzeti položaj doživotnog počasnog guvernera našeg distrikta. Jugoslovenski su rotari svojim intenzivnim radom i postignutim napretkom rotarske organizacije dokazali kako visoko cene to značajno odlikovanje njihovog pokreta. Puni će oduševljenja nastaviti svojim idealnim naporima u korist naroda, otadžbine i čovečanstva.

II. Rotarska godina traje od 1 jula svake godine do 30 juna naredne godine. Ipak se svake godine polažu računi o rotarskom radu već meseca maja na distriktnoj konferenciji, dok se jedino finansijski računi zaključuju 30 juna. Distriktna je konferencija godišnji sastanak ne samo zvaničnih delegata svih klubova nego i velika revija rotarskog pokreta u distriktu i impozantna manifestacija svih rotara punih dobre volje, da vrše svoju dužnost u duhu služenja svome bližnjemu, narodu i otadžbini kao i u cilju opšteg mira i prijateljskog sporazumevanja.

U svakome klubu jeste medjusobno upoznavanje i prijateljstvo temelj i preduslov za uspešan rad u klubu kao i izvan njega. Nema prave saradnje bez medjusobnog neograničenog poverenja i dubokog altruističkog prijateljstva. Posete iz drugih klubova i drugim klubovima kao i lični dodir na medjugradskim sastancima omogućuju medjusobno upoznavanje na široj osnovi. A za veliku većinu rotara, koji ne mogu učestvovati na svetskoj

konvenciji ili na kakvom velikom međudistriktnom sastanku, predstavlja godišnji sastanak svih klubova distrikta (distriktna konferencija) najširi forum rotarske afirmacije.

Na njoj se sastaju braća iz najodalsjenih krajeva države i to svake godine na drugome mestu u svrhu izmene misli, posavetovanja i donošenja zaključaka, uzajamnog boljeg upoznavanja, sklapanja novih prijateljskih veza i zajedničkog manifestiranja za velike rotarske ideale.

III. Medjusobno lično upoznavanje braće rotara iz svih klubova jeste baš u našem velikom distriktu od posebnog značaja zbog velikih i vrlo interesantnih geografskih, etnografskih, privrednih i kulturnih razlika, koje se nalaze između klubova kao n. pr. na krajnim granicama države Kranj, Maribor, Subotica, Velika Kikinda, Vršac, Bitolj i Dubrovnik. Pri tome treba svaki rotar da znade, da su svi rotari izabrani za članove našeg pokreta, strogom selekcijom, koja garantuje da spadaju među najbolje predstavnike svoje profesije u gradu, u kome ima klub svoje središte. Svaki učesnik distriktne konferencije znade, da se upoznaje sa braćom drugih klubova, koji su vredni njegovog poznanstva, poverenja i poštovanja. Zbog toga treba svaki rotar, koji ima za to mogućnost, da poseti distriktnu konferenciju.

IV. Rotarstvo se ne zadovoljava sa upoznavanjem, ono traži i medjusobno prijateljstvo. Upoznavanje može da se ograniči na izmenu konvencionalnih fraza učtivosti i ličnih komplimenata, koji ne puštaju nikakvih etičkih tragova se i skoro zaborave. Prijateljstvo bazira na medjusobnim plemenitim osećajima. Fraze hladnog upoznavanja zamenjuje kod iskrenog prijateljstva izliv srca i duše i spremnost do duševnih i materijalnih žrtava. Kod rotarstva jeste upoznavanje samo prvi stepen, koji treba da vodi do dubokog prijateljstva i poverenja u zajedničkoj službi u pravcu rotarskih ciljeva i zadataka.

V. Na distriktnoj konferenciji treba svaki učesnik da znade, da pripada velikoj zajednici ljudi dobre volje, od kojih ima svaki iste ciljeve služenja u klubu, u zvanju, služenja zajednici i mirnog sporazumevanja u međunarodnim i međudržavnim odnošajima. A svi ti ljudi su i iskreno žele da budu medjusobni lični prijatelji. Svi vide svetlo u mraku kao zoru budućnosti, sunce iz oblaka, pravdu koja treba da sledi zlu te mir i sreću čovečanstva kao posledicu pobede dobrog nad zlim i dobre volje nad pakošću. Kod rotara nema nikada očaja. Dobra volja i nepokolebiva vera u njegove ideale ga diže a on gleda pun poverenja u bolju budućnost.

VI. U ovoj smo rotarskoj godini doživeli toliko međunarodnih poremećaja sa do skrajnosti nategnutom ratnim psihozom i organiziranim sistematskim širjenjem mržnje između naroda. Zar da zbog toga izgubimo veru u pamet i razum i u mogućnost da se nesporazumi i sporovi reše dobrom voljom i međusobnim popuštanjem? Nipošto! Vojnik treba da upotrebi svoje oružje tek kad vidi opasnost a u tome položaju jeste najkorisnija čak i ofanziva. Isto važi i u pogledu duhovno oružja, koje je kud i kamo jače i koje je u historiji čovečanstva ostavilo mnogo veće, svetlije i trajnije tragove svojih pobeda nego svi krvavi ratovi.

VII. Marta sam meseca zvanično posetio klubove Maribor, Beograd, Zemun, Pančevo, Novi Sad, Petrovgrad, Vršac, Čuprija-Jagodina-Paraćin, Niš i Leskovac. Vratio sam se pun novih iskustava i pobuda za novi rad. Otvoreno sam se razgovorio sa funkcionarima svih tih klubova o pozitivnim kao i u negativnim tačkama njihovog rada te o načinu, kako bi se rotarski duh doterao do najvišeg stepena. Svuda sam naišao na dobru volju i veliko razumevanje, koje predstavljaju najbolju garanciju za budućnost rotarskog pokreta u našem distriktu. Srdačno blagodaram funkcionarima kao i ostaloj braći klubova na lepome dočeku i na užitku kojeg mi je pružio nažalost kratak boravak među njima.

VIII. Od R. C. Osijek primio sam obaveštenje, da je brat Dr. Milovan Pinterović povukao svoju kandidaturu za guvernera našeg distrikta. Prema tome ostaje kao jedini kandidat br. inž. Radovan Alaupović (R. C. Zagreb).

IX. Zvanični delegati treba da podnesu distriktnoj konferenciji pismena punomoćja kluba, kojeg zastupaju.

U pogledu punomoćja za svetsku konvenciju u Clevelandu upozorujem na tačku V. mog poslednjeg mesečnog pisma od 10 marta o. g.

X. Pošto protivno svakome očekivanju još nije dovršen jedan od najvećih hotela u Ljubljani, bio sam prisiljen, da u sporazumu sa Ljubljanskim klubom odredim, da se ovogodišnja distriktna konferencija održi na Bledu što će, nadam se, samo uveličati tu našu distriktnu skupštinu.

U očekivanju, da Vas u rekordnom broju vidim i pozdravim na Bledu 6 i 7 maja

Vam šaljem srdačne rotarske pozdrave

kao odani Vam

Dr. I v a n S l o k a r.

VII. KONFERENCIJA 77. DISTRIKTA R. I. NA BLEDU 6 I 7 MAJA 1939

Odbori distriktne konferencije:

1) Odbor za program:

Pretsednik: Dr. Ivan Slokar (Ljubljana); članovi: Edo Marković (Beograd), Dr. Viljem Krejči (Ljubljana), Dr. Vladimir Belajčić (Novi Sad), Stevan K. Pavlović (Beograd).

2) Odbor za overavanje punomoći:

Pretsednik: Dr. Vinko Rapotec (Maribor); članovi: Dr. Milovan Mlinarić (Zagreb), Gojko Gjermanović (Beograd), Dr. Dragan Miler (Osijek), Dr. Miloš Pavlović (Subotica).

3) Odbor za resolucije:

Pretsednik: Dr. Dragan Miler (Osijek); članovi: Gaja I. Gračanin (Novi Sad), Dragoljub Radanov-Radičev (Petrovgrad), Bogoljub Milošević (Niš), Dr. Ivo Lipovščak (Sušak).

4) Odbor za izbore:

Pretsednik: Henrik Sabothy (Maribor); članovi: Dr. Matija Divić (Vinkovci), Ljubo Katalinić (Split), Dr. Milenko Petrović (Sombor), Dr. Voja Besarović (Sarajevo).

5) Izvršni odbor:

Pretsednik: Dr. Adolf Golia (Ljubljana); tajnici: Drago Potočnik (Ljubljana), Dr. Viljem Krejči (Ljubljana); članovi: Raimund Ranzinger (Ljubljana), Dr. Ciril Pavlin (Ljubljana), Josip J. Kavčič (Ljubljana), arh. Josip Costaperaria (Ljubljana).

6) Finansijski odbor:

Pretsednik: Raimund Ranzinger (Ljubljana); članovi: Franc Heinrichar (Ljubljana), Albin Smrkolj (Ljubljana), Oton Lorant (Ljubljana).

7) Odbor za registraciju:

Pretsednik: Zdenko Knez (Ljubljana); članovi: Alfonz Lorger (Ljubljana), Dr. Igor Tavčar (Ljubljana), Viljem Nemenz (Ljubljana).

8) Odbor za ukonačavanje:

Pretsednik: inž. Tomo Knez (Ljubljana); članovi: Albin Smrkolj (Ljubljana), Alfonz Lorger (Ljubljana), Anton Verbič (Ljubljana).

9) Odbor za štampu:

Pretsednik: Josip I. Kavčič (Ljubljana); članovi: Stanko Virant (Ljubljana), Drago Potočnik (Ljubljana), Dr. Vinko Šarabon (Ljubljana).

10) Odbor za izlete i zabavu:

Pretsednik: Arh. Josip Costaperaria (Ljubljana); članovi: Gojmir Anton Kos (Ljubljana), Josip Prezelj (Ljubljana), inž. Janko Ženko (Ljubljana).

Program distriktne konferencije:

Subota 6 maja:

- 8'30 č. Sastanak i dogovor izvršnog odbora konferencije i predsednika ostalih odbora pod predsedništvom distriktnog guvernera u Park Hotelu.
- 9 č. Konferencija delegata klubova u sali Park Hotela.
- 9—11 č. Razgledanje Bleda za one koji ne učestvuju na konferenciji delegata klubova.
- 11 č. Guverner otvara konferenciju.
- 11'10 č. Predsednik Ljubljanskog kluba Dr. Adolf Golia pozdravlja kao domaćin učesnike konferencije.
- 11'20 č. Otpozdravi iz redova učesnika konferencije.
- 11'30 č. Izveštaj guvernera o radu klubova u prošloj rotarskoj godini.
- 11'45 č. Ivan Žaja: „Etika i privreda“.
- 12 č. Vojin Brkić: „Dali je naše osiguranje radnika za starost, iznemoglost i smrt zadovoljavajuće“.
- 12'15 č. Rešavanje o predlozima konferencije delegata klubova. Izvestilac jedan od prisutnih delegata.
- 12'30 č. Predlaganje kandidata za distriktnog guvernera.
- 12'40 č. Saopštenja tajnika izvršnog odbora Draga Potočnika.
- 13 č. Zajednički ručak u Park Hotelu.

Rad u odborima 15—16'30 č. u Parkhotelu:

1) Odbor za služenje u klubu:

Pretsednik: Dr. Sima Ilić (Beograd); tajnik: Bakija H. Selimović (Brčko); referenti: a) Stanko Kosem (Karlovac): „Služenje u klubu kao škola za rotarski rad“; b) Šime Beniš (Bačka Topola): „Frekvencija i ekstenzija kao preduslov za dobar razvitak kluba.“

2) Odbor za služenje u zvanju:

Pretsednik: Dr. Miljenko Marković (Zagreb); tajnik: Dr. Franjo Gruber (Vukovar); referenti: a) Stevo Maksimović (Vukovar): „Kako može rotar poduzetnik da utiče na dobre odnose sa nameštenicima i radnicima“; b) Dr. Ljuba Vasiljević (Petrovgrad): „Poslovni moral i zakon o suzbijanju ilojalne konkurencije.“

3) Odbor za služenje zajednici:

Pretsednik: Vasa Isajlović (Pančevo); tajnik: Inž. Marjan Leskovar (Varaždin); referent: Dr. Velizar Pijade (Leskovac): „Kako može grad da utiče na higijenu sela.“

4) Odbor za medjunarodno služenje:

Pretsednik: Dr. Ilija Pržić (Beograd); tajnik: Šolc Antun (Zagreb); referenti: a) Loos Josip (Maribor): „Dali se kod nas dovoljno radi na unapredjenju medjunarodnog turizma“; b) Dr. Branko Petrović (Novi Sad): „Rotarstvo u službi medjunarodnog upoznavanja.“

5) Odbor za brigu o omladini:

Pretsednik: Dr. Viljem Krejči (Ljubljana); tajnik: Slavko Brdarić (Slavonski Brod); referent: Jure Cindrić (Karlovac): „Izmenjavanje dece rotara Srba, Hrvata i Slovenaca za vreme ferija kao sretstvo za medjusobno upoznavanje i poštovanje.“

17 č. Čaj kojeg priredjuje Ban Dravske banovine g. dr. Marko Natlačen u Park Hotelu.

20 č. Svečan banket sa igrankom u Park Hotelu. Odelo: Gospoda smoking, dame večernje ili narodno. Umoljavaju se dame da u što većem broju budu u narodnoj nošnji.

Nedelja 7. maja: Svečana i zaključna plenarna sednica.

10 č. Predsednik domaćinskog kluba pozdravlja izaslanika Rotary International i ostale goste.

10'10 č. Govor guvernera Dr. Ivana Slokara.

10'25 č. Govora izaslanika R. I. Paula Thorwalla.

10'35 č. Otpozdravi iz redova učesnika konferencije.

10'45 č. Dr. Aleksije Jelačić (Skoplje): „O nezaposlenosti i zaposlenju intelektualaca, specijalno prosvetne struke.“

10 č. Izveštaj o radu odbora i predlaganje rezolucija. Izvestilac Dr. Dragan Miler (Osijek).

11'15 č. Predaja trofeja sa strane distriktnog guvernera.

11'25 č. Izbor mesta naredne distriktne konferencije.

11'30 č. Govor izabranog guvernerskog kandidata.

11'45 č. Saopštenja tajnika distriktne konferencije.

11'50 č. Zatvaranje konferencije.

12'30 č. Ručak.

14 č.

Izleti.

OSNOVANO 1876

Medjunarodni spedijski biro u Ljubljani

R. RANZINGER

Brzjavna adr. Ranzinger

Telefon: 20-60, 31-60

Vlastiti konces. carinskoposrednički biro. — Skladišta sa direktnom vezom sa prugom drž. železnica. — Zastupstva u svim trgovačkim i industrijskim centrima u državi i inostranstvu

PRETSTAVNIK R. I. NA DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI NA BLEDU

Pretsednik R. I. George Hager doneo je odluku, da zastupa Rotary International na našoj distriktnoj konferenciji rotar Paul Thorwall iz Helsinkki u Finskoj.

Thorwall Paul rođen 18 maja 1888 u Finskoj, diplomirao je 1914 god. kao inženier na tehničkom fakultetu Finskog univerziteta. U godinama 1907 do 1909 bio je zaposlen u mašinskoj struci kod Western Electric Co. u U. S. A. Od god. 1914 do 1924 zauzimao je istaknute položaje kod raznih industrijskih i trgovačkih poduzeća u Finskoj. Godine 1924 osnovao je firmu „Liikemainonta Yhtiö“ biro za trgovačku propagandu i poslovne savete, koju i danas vodi.

Za vreme finskog rata za oslobodjenje bio je oficir u „Savo“ armiji a docnije u istoč-

noj armiji. Na kraju je rata postavljen za šefa inženjerskog odeljenja štaba za transporte kod glavne komande, 1930 godine postao je kapetan u rezervi.

Ima sledeće dekoracije: vojnu medalju o oslobodjenju Finske, odlikovanje Estonskog crvenog krsta, komanderski red Litvanskog Gediminas ordena i Latvijski red triju zvezda.

U godini 1919 bio je sekretar finskog državnog komiteta za sulfit, 1924 pretstavnik finske industrijske korporacije na svetskoj izložbi u Wembley (Engleska), od 1932 do 1934 sekretar Finsko-britanskog trgovačkog udruženja, član uprave Hereditas Trusta, član ekonomskog udruženja za Finsku i trgovačke komore u Helsingforsu.

Jedan je od članova osnivača Rotary Cluba Helsinkki (Helsingfors), čiji je bio sekretar 1926 do 1932 a predsednik 1932/33. Član je bio Evropskog savetodavnog odbora R. I. 1931—1935. U godinama 1933 do 1935 bio je počasni komesar R. I. za Finsku, Estoniju, Latviju i Litvaniju. Pretstavnik Finske i predsednik je bio u rotarskom komitetu za severne države u godini 1933/34. Konačno je bio 1934/35 član uprave i drugi potpredsednik R. I. u Chicagu.

I s p r a v a k. Frekvenciju Rotary Cluba Vukovar za februar treba ispraviti na 86,12%.

BORAVAK U NIŠU DR. LESTERA B. STRUTHERSA

Na dan 18 marta t. g. R. C. Niš je imao čast da kao svog gosta pozdravi br. Dra Lestera B. Struthersa, evropskog sekretara R. I., člana R. C. Chicago. Tom prilikom R. C. Niš je sa bratskim klubovima Skoplje, Leskovac i Čuprija—Jagodina—Paraćin priredio međjugradski sastanak sa Ladies' Nightom u Park-hotelu.

Br. Dr. L. Struthers doputovao je iz Atine i od Skoplja su mu bili pratioci braća Skopljanci kojima su se u Leskovcu pridružili braća iz Leskovca. Na stanici br. Struthersa dočekali su braća iz Niša

Boravak dr. Lestera B. Struthersa u Nišu.

i Čuprije—Jagodine—Paraćine, a u ime sviju pozdravio ga je i zaželeo mu dobrodošlicu br. Dr. Božidar Ristić, predsednik domaćinskog kluba Niš.

Istog dana u 19 časova održana je sedmica upravnih odbora klubova učesnika kojoj je predsedavao br. Dr. L. Struthers in na kojoj su pretresana razna rotarska pitanja, a naš uvaženi gost dao nam je bratske i korisne savete za naš budući rad kako u miru tako i u slučaju rata.

Svečani banket sa Ladies' Nightom održan je u klupskom lokalima, sali u Park-hotelu, koji je bio rotarski ukrašen.

Pozdravni govor predsednika domaćinskog kluba kao i predstavnika klubova učesnika bili su na francuskom i engleskom jeziku kao i Roll-Call.

Ceo zvanični deo sastanka bio je okarakterisan idejom i duhom međunarodnog služenja. Celo veče bilo je spontano posvećeno velikoj

naciji S. A. D. čiji je građanin i naš uvaženi gost, koji je srećan da može da bude član R. C. Chicago, Rotary kluba br. I.

R. C. Niš poklonio je br. Dru L. Struthersu jedan veoma lep pirotski ćilim kao domaći rad bliže okoline Niša.

Posle zvaničnog dela gost je sa braćom i sestrama prisustvovao na inženjerskom balu svetlosti i cveća, najluksuznijem i najlepšem balu u Nišu, koji je baš sticajem prilika istog dana bio priredjen u velikoj sali Park-hotela.

Sutradan braća iz Niša sa br. Drom Jelačićem, tajnikom iz Skoplja, priredili su sa gostom izlet u gradu, razgledavši katedralu, muzej i druge znamenitosti, a posle toga su posetili Čele-kulu koja je učinila silan učinak na našeg gosta. Nemo i sa puno poštovanja posmatrao je br. Struthers ovaj spomenik iz doba za oslobodjenje naše nacije. U spomeniku reproducirana bitka na Čegru, uzidane lobanje naših heroja i beli spomenik na Čegru, koji se odavde lepo vidi, najlepše i najснаžnije su ilustrovali gigantske žrtve i napore našeg naroda za slobodu.

Posle toga sa gostom je načinjen izlet v Nišku Banju gde je razgledao sve tekovine ovog radioaktivnog lečilišta. U Niškoj Banji priredjen je srbski ručak sa domaćim specijalitetima koje je naš gost sa puno razumevanja i gastronomskog znanja pohvalio.

Napravivši posle ručka izlet do Sićevačke Klisure braća su posle toga ispratili svoga rotarskog gosta koji je večernjim simplonom otputovao u Beograd.

SVETSKI MIR I ROTARSTVO

Dr. Svet. Mihajlović (R. C. Pančevo).

Predavanje održano u klubu 15 marta 1959.

Svaki rotar mora savršeno ispunjavati dužnosti prema otadžbini i državi, dakle mora biti patriota, ali isto tako mora stalno imati pred očima i 4. cilj Rotarstva: unapredjivanje međunarodnog sporazumevanja, dobre volje i mira putem svetske drugarske zajednice.

Rotar u međunarodnom služenju ima da pronadje uzroke međunarodne nesloge i da ih uklanja, šireći međusobno razumevanje, pravednost i dobru volju medju svima narodima.

Rotari moraju biti prožeti željom, da razumeju mentalitet drugoga i da mu dobrom voljom izidju u susret. A to znači, da Rotar u drugome mora poštovati čoveka i čovečije dostojanstvo, bez obzira na narodnost i veru.

Stojeći na stanovištu međunarodnog sporazumevanja, mislimo, da niko nema prava da kaže: Tako hoću i tako mora biti! Takvi sistemi se nebi mogli ni održati, jer ono, što je kulturan čovek kroz vekove sebi velikim žrtvama izvojevao, toga se jednostavno i zauvek ne more odreći.

Iz povesnice znamo, da su narodne mase, kadgod su izgubile veru u zakone i u pravdu, i samopouzdanje u samoga sebe, uvek tražile i nalazile mesiju, proroka ili vodju i njemu poveravale svoju sudbinu, te on tada postaje svemoćan i diktator.

Ali kada taj čovek ispuni svoj zadatak, njegova sugestivna moć polako prestaje i on tada odlazi sa pozornice, a narod ponovo traži i zadobija svoje pravo i svoju slobodu.

Svaki sporazum pretpostavlja slobodnu volju pregovorača, a međunarodno sporazumevanje slobodu naroda.

Sporazumevanje može biti samo medju slobodnim narodima.

I još nešto: sporazum se ne gradi pod oružjem.

Danas imamo oružani mir.

Svesni smo toga da niko ne može da sprovede opšte razoružanje. Ali cno će doći, kad se dalje oružanje, ti ogromni tereti, više ne budu mogli snositi.

Rotarstvo može i treba da radi na duhovnom razoružanju.

Fizičkog razoružanja ne može biti, dok se prethodno ne sprovede razoružanje duhova. Svet iz istorije, za koju se kaže da je učiteljica života, nije ništa naučio i vodje narodni ne izvlače konsekvencije iz minulih i sadanjih krvavih događaja. Si vis pacem, para bellum (ako hoćeš mir spremaj rat), vredi i danas u pooštrenoј meri.

Naoružanje jednoga naroda, jednoga tabora, povlači oružanje drugoga.

Posle Evrope se oruža i Amerika i Azija.

Društvo Naroda je pretrpelo strahovitu krizu i izgubilo svoj prvobitni značaj, pošto su ga napustili i oni, koji su ga stvorili.

Sve se države grozničavo oružaju i spremne su za napad.

Sablasi rata je stalno na pomolu i ako su svi svesni, da bi budući rat značio sistematsko moralno i materijalno uništenje celog ljudstva i sviju kulturnih tekovina. Znaју svi da je u svetskome ratu izginulo 10 milijona najzdravijih ljudi, najbolja omladina, da je 25 milijona pomrlo od gladi, bolesti, oskudice i nevolje i da je čovečanstvu pričinjena šteta na milijarde. Znamo posledice rata u moralnome i materijalnome pogledu.

Imamo primere i sada u Kini i Španiji. Znamo da bi se u sadanjem ratu bombardovale žene i deca, potapale ladje i neutralnih država, blokirale obale i uništilo ljudstvo otrovnim bojnim gazovima, gazilo tankovima i inficiralo bacilima i bakterijama, pa bi se sve živo opustošilo, uništila polja i sa zemljom se sraunili gradovi i sve kulturne tekovine.

Ali sve to ne pomaže, ide se dalje fatalnim putem naoružavanja do iznemoglosti. Sistematski se duhovi draže, razvija ratobornost, stvara i potpiruje mržnja, a sve u cilju snaženja vojnoga potencijala u pojedinim državama i svako je uveren još u to, da je potrebno da bude jači od drugoga, da bi se bajagi tako sačuvao mir.

O svetskome miru razmišljali su i pisali su i filozofi i državnici.

Od Iga Grociusa do Kanta razno se gledalo na pitanje univerzalnoga mira i stvarane su institucije, držane konferencije i pre i posle svetskoga rata.

Ali baš posle svetskoga rata, bivši ratnici su bili ti, koji su tražili opšti mir i razoružanje.

Još pre svetskoga rata, rat su vodile vojske zaraćenih strana, a civilno stanovništvo, crveni krst, bolnice, kulturne tekovine bile su zaštićene odredbama međunarodnog prava, tada još poštovanog. Ali od svetskoga rata sve se to okrenulo tumbе i sve su te norme i dogme pale i vredjane su od ratujućih strana na najbrutalniji način. A sadašnjost pokazuje u Španiji i Kini, da se nikakvo međunarodno pravo više ne poštuje.

Nekada je rat bio dvoboj između junaka, zatim sukob oružanih sila.

Budući rat biće opšta opasnost.

Pre su se ratovi ipak vodili sa izvesnom humanošću. Sve dotadnje vojskovođe bili su saglasni, da se život civilnoga stanovništva ne sme ugrožavati. Snabdevanje vojske putem pljačke bilo je zabranjeno. Armije su bile disciplinovane i vojnička čast komandanta nije dopuštala pokolj nezaštićenih gradjana.

Sve je to bilo drukčije u minulom ratu i pokazalo se, koliko je čovečji život bez vrednosti.

Vojnički duh je viteški, ali su napredak tehnike i bezobzirnosti preko volje vojnika od zanata ratu nametnuli mehanizaciju, otrovne gasove, oklopne brodove, podmornice i torpeda, tenkove i aeroplanе.

Vojnik je bio svestan svoje uloge zaštitnika. On je samo uzgred razorač.

Ima pravo i Vels, kada kaže: da se problem razoružanja i svetskoga mira ne može rešiti sve donde, dok se sve države sveta ne dogovore, da se industrija naoružanja ima oduzeti iz ruku ljudi, koji rade na profit i dok se ne stvori jedno stalno telo, neka komisija, koja će voditi kontrolu o naoružanju u celome svetu. Opet jedna iluzija, kojom se vredi zanositi, i jedna utopija, koja će možda jednom biti stvarnost. Mora se i stati na put tajnome i javnome draženju na rat, što se čini kroz štampu i kroz prosvetu u školama. To bi se moralo proglasiti isto tako zločinom i kažnjavati, kao i draženje na ubijstvo pojedinca.

Čudno je da se sve ovo dešava već posle 20 godina od svetskoga rata. Ma da su u strašnome požaru evropskoga rata propali toliki narodi i vrednosti, poljuljan iz temelja moral i svi narodi bačeni u tešku ekonomsku, društvenu i finansijsku krizu, čije posledice svi i danas još osećamo, sada već sve to pada u zaborav, preko svega toga vodje pojedinih nacija prelaze i planski stvaraju jednu generaciju, koja će organizovana, disciplinovana i vaspitana za rat i borbu u datom momentu biti voljna voditi rat do istrebljenja protivnika, pa možda dovesti do propasti i svoga naroda.

Izgleda da je moralo doći do opšteg krajnog naoružanja, pa da se onda uvidi nemogućnost naoružanja u beskonačnost.

Oslanjanje svih 60—70 država sveta svaki na svoju snagu ne može biti garancija za mir. Koja država može danas reći da je dovoljno snažna?

To je mislila rimska imperija staroga veka, koja je tada bila jedina i najjače oružana organizovana sila na svetu, pa je ipak propala i seobom naroda pregažena od neorganizovanih varvara.

Savezi država, čemu se ide danas, ne mogu obezbediti mir, već su to samo grupacije, koje vode ratu. Narodi su upućeni ili na međusobno otimanje, klanje i podjarmljivanje ili na uzajamni dogovor.

Čovek je po prirodi sebičan, surov i osvetoljubiv.

Pa takve su i države i njeni narodi.

Pa kao što smo jedinicu čoveka vaspitali da bude društven, tako se moraju i narodi vaspitati.

A danas se narodi baš protivnome vaspitavaju.

Kad u jednoj državi ovlada „borbenost“ i ratna psihoza, tu se teško može raditi na međunarodnome miru.

Pa ipak ne treba gubiti nade.

Baš mi rotari moramo na tome raditi i dalje.

V e l s u jednoj svojoj knjizi kaže: „Rata će nestati, kad poslednje ratoborne države polože oružje pred opšte-svetskom prosvetljenosti.“

Na tome treba raditi. To je duhovno razoružanje.

V i k t o r L e f e b r e u svome delu „naučno razoružanje“ prebacuje naučnicima gotovost, da svoje znanje i pronalazačku moć stavljaju na raspoloženje nacionalnome naoružanju.

On traži stvarnu pacifističku organizaciju, novi naučni moral, kosmopolitski moral i novo drukčije vaspitanje omladine.

L e o n B u r ž o a pledira takodjer za vaspitanje omladine u pravcu mira i drukčije predavanje nacionalne istorije.

V e l s kaže: „organizacija svetskoga mira može da se ostvari tek onda, kada na to pristanu prethodno barem sve glavniije državne uprave u svetu.“

Moraju se zato vaspitati svi ljudi da na isti način shvate tu stvar, a to se može postići samo pomoću usredsredjenih napora velikoga broja uticajnih i ovoj stvari odanih ljudi, koji bi organizovali rad i propagandu u tome pravcu. Treba dobro poznavati sebe, a posle i druge da bi taj posao uspeo.

U tome cilju treba po celome svetu istrajno, neumorno i hrabro raditi. To jeste i jedan od ideala svih rotara.

R o t a r s k e r a d o s t i. Kćerka br. dr. Viktora Ružića, ministra pravde, člana R. C. Sušak zaručila se je za gosp. dr. Bruna Drachslera, činovnika Prve hrvatske štedionice u Zagrebu. — Naše iskrene rotarske čestitke!

ISLAM I ZNANOST

Bakija H. Selimović

Islam je osnovan na Kur'anu, kojemu je tumač i nadopuna Hadis i sunnet (riječi i djela Božjeg poslanika Muhamed a. s.) — Kur'an je dakle jedini izvor i temelj šeriata, (islamskog prava), u čijim granicama treba da se kreće cijeli javni i privatni život svakog muslimana.

Osim uputa u vjerske istine Kur'an sadrži glavna načela i temeljna pravila za život i rad čovjeka u svim prilikama, za odgoj i oplemenjenje srca i duše čovjeka, za sve njegove potrebe kao pojedinca i kao člana manje ili veće zajednice i ljudskog roda uopće. — „Kuran je uputa na pravi put.“ —

Između mnogobrojnih ajeta Kur'ana, koji govore o znanju i umijeću i upućuju vjernike da ga traže, prigrlje i s njime se služe, dosta je napomenuti samo ovo: o prvim ajetima govori se o znanju, čitanju i pisanju, pa se kaže:

„Zar se mogu izjednačiti oni koji znaju sa onima koji ne znaju.“

„Samo su učeni ljudi bogo-bojazni“ ili „... i zvijezde da se po njima ravnate pri pomrčini na kopnu i moru“, a zatim Hadisa:

„Mudrost je izgubljeno blago vjernika, gdje god ga nadje treba da ga uzme“. „Tražiti znanje dužnost je svakog muslimana in muslimanke“. „Ko ostavi svoj dom da ide tražiti znanje, on je na Božjem putu sve dok se domu ne povrati“. — Potaknuti ovakovim uputama Kur'ana i Hadisa prihvatiše se Arapi i drugi islamski narodi ozbiljnog rada na znanstvenom polju u svim pravcima. — Naravno da su na prvom mjestu bile vjerske znanosti, čitanje i tumačenje Kur'ana i tumačenje Hadisa, iz kojih se razvija nauka o vjerskim istinama (akaid-teologija) i crp odredbe i pravila o vjerskim obredima te o radu i djelovanju. Rodjenim Arapima nije to bilo teško, jer je Kur'an i Hadis na arapskom jeziku, ali Nearapi, čiji je broj neprestanim primanjem Islama rastao, osjetiše u tome velike poteškoće. — Njima je arapski jezik bil tuđj, čak su im bili nepoznati mnogi glasovi, a tadanja nepotpunost arapskog pisma davala im velike poteškoće pri pravilnom čitanju Kur'ana. — Da se tome — doskoći, dadoše se jezikoslovci na usavršavanje arapskog pisma i proučavanje postanka glasova i njihovog izgovora. Tako nastade nauka o čitanju Kur'ana kao prva vjerska nauka. S njom uporedo razvija se jezikoslovlje, na čemu su radili najviše Perzijanci i drugi Nearapi i za kratko vrijeme polučili sjajne uspjehe. — U razvoju nauke o vjerskim istinama dolazi do različitih nazora u pitanju o sudbini, slobodnoj volji i životu na drugom svijetu, što izaziva burne polemike i rasprave, baš kao što su različita mišljenja i shvaćanja o značenju i načinu primjene pojedinih šeriatsko pravnih odredaba javnog i privatnog karaktera proizvodila razne duhovne, znanstvene i političke pokrete, trzavice i meteže, ali i konačno dale plodonosne plodove, razne političke sisteme i juridičke teorije koje,

kako veli Alf. v. Kremer, „po svojoj važnosti i značenju nadmašuju sve što drugi narodi srednjeg vijeka učinili. Značajne i zamašite misli i ideje, koje su u Evropi pobijedile tek prije dva stoljeća, istaknute su tamo prije 800 godina,“ i kao primjer navodi ovo:

Prvi preduvjet za svako zvanje jest sumnja, a to znači da se bez dokaza ne može ništa primiti. Tada su utvrđena i pravna načela: 1) Život slobodnog građanina nije nimalo dragocjeniji od života prostog roba, i 2) Rad je kapital, i t. d. kao i mnoga druga.

Ne samo da je muslimanima uspjelo da kroz kratko vrijeme nadju za svoju mladu državu najzgodniju formu njenog političkog uređenja u svima granama uprave, nego im je pošlo za rukom da svoje pravne prilike tako brzo srede. „Oni su jedni narod ranijeg doba srednjeg vijeka“ veli spomenuti kulturni historičar, „koji je u razvijanju i znanstvenom obradjivanju pravne ideje polučio uspjehe, koji po svojoj veličanstvenosti stoje odmah uz djelo Rimljana, tih zakonodavaca svijeta.“ Javne rasprave koje su se vodile oko raznih juridičkih teorija i pravnih sistema, o tom pisana djela, koja su do nas doprla, pružaju nam sjajan dokaz slobodnog duha tog ranog islamskog doba, u komu su se razvile razne pravne škole, od kojih su četiri stekle priznanje u islamskom svijetu i dan danas imaju svoje mnogobrojne pristalice. Vjerske znanosti, kojima je izvor Kur'an i Hadis, kao i jezikoslovne, na koje se ove prve oslanjaju, razvile su se još u II. (III po Is.) stoljeću do svog najvišeg procvata. Ta i slijedeća dva stoljeća dali su kapacitete, čija su djela u tim znanostima imala klasičnu vrijednost i kao takova ostala su za sva kasnija vremena.

Padom Omejevića, pretstavnika nacionalnog arapstva, dodjoše na prijesto istočnog halifeta Abasovići (750, 132) koji potpuno u djelo privedoše visoki nauk Islama, što ga je utvrdio ovaj hadisi-šerif:

„Svi ste jednaki, svi ste od jednog oca i majke; Arap nema prednosti nad Nearapom niti bijelac nad crncem. Prednost je samo po bogobojaznosti, ličnoj vrijednosti i krijeposti.“ Njihovo je doba bilo prožeto duhom ovog hadisa, duhom izmirenja i zajedničkog rada Arapa i Nearapa i dalo je poticaj na viši duševni rad i natjecanje u svakome pravcu.

U mnogim gradovima Sirije, Mesopotanije, prednje Perzije i Egipta, gde se nastaniše Arapi iza velikih ratova, čuvahu se još stare grčke znanosti, naročito filozofija i prirodne znanosti. Vješti Sirci prevedoše ta djela na arapski jezik, obrazovani Perzijanci upoznadoše ih sa medicinskim i matematičkim djelima starih Indijanaca, a daroviti Arapi latiše se sada objeručke marljivog studiranja. Kroz kratko vrijeme pojavise se medju njima brojni učenjaci, koji ove znanosti unaprijediše, unesoše u njih novih misli i nazora, obogatiše ih novih otkrićima i nalazima i tako ih podigoše na viši stepen davši im obilježje Islama i islamske kulture. Kad se Zapad podigao i počeo istraživati djela starih naroda, nadje ih najviše na arapskom jeziku i pomoću njih upoznade se sa antiknim klasicizmom.

Halife bagdatskog, kordovskog i kairskog hilafeta natjecahu se u podupiranju svakog znanstvenog rada, potpomaganju učenjaka i širenju prosvjete, a za njima se povedoše veliki državni dostojanstvenici, bogataši i ljubitelji znanja. — Za kratko vrijeme nikoše ne samo u

sjedištima halifa, u Bagdadu, Kordovi i Kairu, nego i u svim većim gradovima prostranog islamskog svijeta visoke škole, biblioteke, zvjezdarnice i bolnice. — U zemljama daleke Azije, koje nam i danas izgledaju napola barbarske, bijahu gradovi Buhara, Samarkand, Nišapur, Merv i Herat kao veliki centri učenosti i kulture.

Halifa Me'mun (813—855) kome pripada slava najvećeg zaštitnika znanosti, povraća u jednom ratu osvojene zemlje bizantijskom caru Mihajlu III. uz uvjet, da omogući njegovim ljudima prepisivanje starih grčkih djela, koja se nalaze kod Bizantinaca. — H a k e m , španski halifa (961—976), šalje svoje emisare po čitavom islamskom svijetu da mu prepisuju razna djela, a učena braća Benu Šakir iz Bagdada o vlastitom trošku opremaju Sirce (kršćane) da im po Bizantiji traže i prepisuju djela starih Grka. Tako se u Me'munovoj knjižnici u Bagdadu sakuplja znanstveno blago, pisano u 400.000 primjeraka (rukopisa), Hakemova knjižnica u Kordovi naraste na 600.000 svezaka, a Hakimov „Darul-Hikjmet“ u Kairu i Hulaguova knjižnica u Maragi brojahu po više od 500.000 djela, dok manjim javnim i privatnim knjižnicama, kojih bijaše u svakome gradu, ni broja nema.

Pristalice raznih filozofskih pravaca, racionaliste, slobodoumnjaci, iluminati i drugi osnivaju učenjačke klubove kao što je bilo Ihvanusafa, koji je izdao 51 djelo filozofsko-prirodoslovnog sadržaja. Redovni učenjaci sastanci drže se na dvoru Halifa, u palačama dostojanstvenika i bogataša te privatnim kućama brojnih učenjaka i njihovih prijatelja na svim krajevima prostranog islamskog svijeta. U velikim bolnicama studira se medicina i sve što je s njom u vezi, a u glasovitem opservatorijama u Bagdadu, Kaira, Marage, Kordove i ostalih centara goji se matematika i astronomija. Ovaj rad i požrtvovnost za sticanjem i unapredjivanjem svakog znanja i umjeća ne malaksava ni propašću i komadanjem istočnog i zapadnog hilafeta: vladari malih državica goje prema znanosti istu ljubav, čine iste požrtvovnosti kao i vladari velikog carstva, jer to bijaše i za njih najveća slava i čast.

Obilna gradja, koja je bila rano sakupljena u svrhu proučavanja Hadisa i starog jezika u pjesmama, tom jedinom izvoru za povijest predislamskog doba, poslužila je historičarima za predislamsko i ranoislamsko doba, pa su se njihova djela pojavila već u II (VII) stoljeću, a kad su se upoznali sa perzijskom predajom i kronologijama ostalih okolnih naroda, počеше se javljati i opće povijesti od početka svijeta pa do doba piščeva. Djela te vrste što ih napisaše Taberija, Birunija, Mesudija, Ibni Esir, Ibni Haldun i mnogi drugi, vrijede i danas kao pouzdani izvori za povijest tih vremena. Iz zemljopisa i narodopisa ostalo je i do danas sačuvano veoma malo djela baš kao i iz povijesti, ali su ona tako važna, da su evropski učenjaci sami priredili njihova izdanja u zasebnoj knjižnici. Osim ovih djela uživaju veliku znanstvenu vrijednost i putopisi Fadlana po najsjevernijoj Aziji, Ibni Džubejra po zapadnih obalama Evrope, pa Ibni Batute po Indiji, Kini i centralnoj Africi i mnogih drugih. Geografske karte, što su ih mnogi priložili svojim zemljopisnim djelima, manjkave su naravno, ali ipak važne.

U filozofiji, u koju se tada ubrajala logika, psihologija, metafizika i prirodne znanosti, slijedili su slavnog Aristotela i Platona, ali su kasnije obrazovali neku vrstu zasebne svoje škole, mutekellimuna i filozofa-moralista. Ime Kindije, Farabije, Ibni Sinata (Avicenna), Ibni Bodže (Avenpace) Ibni Ružda Qverroes), Ibni Tufejla i drugih poznata su dobro na Zapadu, a njihova djela, prevedena rano na latinski jezik, bila su jedini izvori za poznavanje rada starih Grka na tome polju.

Arapski sistemi u raznim disciplinama vladali su na zapadnim sveučilištima dugo vremena, ali je njihov sistem u medicini ostao na Zapadu najdulje.

Ibni Sina (Avicenna) uživao je glas i kod muslimana i kod kršćana kao prvi filozof iza Aristotela i kao najizvrsniji među svim liječnicima. Njegov „K a n u n“, koji predstavlja enciklopediju sve medicinske znanosti toga doba, imao je još v XV. vijeku više od deset latinskih izdanja i bio najvažnije medicinsko djelo.

Osim Ibni Sinatovih cijenjena su i djela Razije (Rhazes), naročito ono o ospicama, koje se smatra najslavnijim spomenikom arapske medicine, pa djela znamenitog hirurga Ibni Zuhra (Avenzora) i drugih. Sva su ova djela na Zapadu smatrana auktoritetima i studirana do pred nekoliko stoleća. Omejevički Halifa Velid (698—712) prvi je podigao bolnicu, u koju su prisilno smešteni svi bolesnici od gube i ostalih prelaznih bolesti, a Halifa Harunur-Al-Rešid prvi je podigao opću bolnicu. Kasnije su otvarane bolnice po svim većim mjestima, a mnoge od njih uživale dobar glas. U Bagdadu je bila na glasu Maristani-Adudi, koja je imala 24 liječnika specialista. U posebnim odjeljenjima držali so ovi stručnjaci predavanja mladjim o bolestima, liječenju i lijekovima. Početkom X stoljeća za halife Muktedira imao je Bagdad 860 za slobodnu praksu ovlaštenih liječnika, osim onih na bolnicama namještenih.

U astronomiji i geografiji pretekli su — kako veli Fr. Kolb-Arapi stare Grke kroz vrlo kratko vrijeme. Njihova opažanja o kretanju nebeskih tjelesa služila su slavnom Kepleru i Newtonu kao osnove za daljna istraživanja. Još za Me'muna vodili su znameniti astronomi sistematska mjerenja i motrenja kretanja nebeskih tjelesa i ispravili Ptolomejeve tablice. Oni su tada utvrdili, da je putanje nebeskih tjelesa u obliku elipse, nagnutoste zemaljske osi ustanovili sa $23^{\circ} 55' 52''$, upoznali promjene u apogeumu i zapažali sunčane pjege. Trojica Braće Ben u š a k i r radili su na svojoj iz vlastitih sredstava podignutoj zvjezdarni i tu radeći učinili velikih zasluga i otkrića. Oni su po nalogu Me'muna (827) tačno izmjerili širinu jednog stupnja meridijana na Sendžarskom polju i to opet ponovili i Kju-fanskoj ravnici. Oba puta bio je rezultat isti.

Za vlade Harunur-El-Rešida zaveo je Harizmija indijske brojke, koje danas nazivamo arapskim i upotrebljavao indijski decimalni sustav. On je napisao prvo djelo o Algebri, koje je na Zapadu služilo kao jedini udžbenik algebre do XV stolecā. Harizmija nije išao dalje od jednačbe drugog stepena, ali su Arapi kasnije znali rješavati i probleme do 4. stepena, pa su za 5. i 6. stepen rješavali

binomne jednadžbe. Arapima se ima zahvaliti na znatnom pojednostavljenju raznih matematičkih operacija. Etul-Vefa-Budžani je obogatio trigonometriju novim formulama uzevši tangente i sekante mjesto sinusa i kosinusa, a u kretanju mjeseca otkrio treću korekciju, varijaciju, koju je šest stotina godina poslije njega utvrdio astronom Tihon de Brahe. Tusija je usavršio astrolabium, a Hajjam izračunao trajanje sunčane godine takvom tačnošću, da je kalendar, što ga je on na toj osnovi uredio, tačniji od Gregorijanskog kalendara, kojim se danas služi XX. vijek. Potrebe ustanovljenja tačnog doba za obavljanje raznih vjerskih dužnosti muslimana: namaza (molitve), početka i svršetka posta, utvrdjenja pravca kible (Mekke) i sl. dalo im je pobuda da svoje matematsko-astronomsko i geografsko znanje primjene u praktičnoj astronomiji i matematičkoj geografiji, što im je i veoma dobro uspjelo. Praktični instrumenti, koje oni izumiše i usavršiše u tu svrhu kao: usturlabi, daire i rubtahte, sekstanti i oktanti, i priručni udžbenici za njihovu uporabu, majstorska su djela jednostavnosti i preciznosti.

Arapima su prvi udarili temelj kemiji, a u proučavanju prirodnih znanosti zaveli eksperimentiranje; oni su uveli razdiobu prirode u tri carstva, zoologiju, botaniku i mineralogiju, u botanici znatno nadmašili Grke i Rimljane, a u geologiji bili blizu plutonizma i neptunizma. Oni su izumili Alenbik, spravu za destilaciju, otkrili razliku između baza i kiselina, izveli različite načine njihova spajanja i prvi počeli upotrebljavati mineralne otrove kao blage i djelotvorne lijekove. Umjetni led pravili su oni 500 god. prije nego se je počeo praviti na Zapadu. Njihovim posredovanjem upoznala je Evropa mošus, manu, šećer i njegove preparate, šurup i Jolap; eliksir, alkohol, alkali su njihova imena, preparate od žive, destiliranu vodu i razna ulja oni prvi izniše.

Arapski vodovodi nemaju teških i skupih akvedukta kao rimljanski, jer su znali da se voda u cijevima može voditi preko polja i dolina i opet izvesti na uzvisine.

Oni su nam donijeli kineski papir, a širenje kineskog baruta, toga ubilačkog sredstva, parirali su prenosom Busole, magnetske igle, i time ublažili njegovo nečovječno djelovanje.

Elhazen je čitao ovu molitvu svome učitelju „Bože, smiluj se duši Ebu-Rejhana, jer je on prvi napravio tablicu specifične težine svih tjelesa.“ Ja pak dodaje učeni Draper, molim istoga Boga, da dušu Elhazena pridruži duši Ebu Rejhane, jer je Elhazen prvi pronašao da svjetle zrake iz svemira dopiru do našeg oka u formi krivulje, a ne pravca, i tako korigirao pojam o položaju nebeskih tjelesa.“

Islamski narodi i njihovi učenjaci ostavili su neizbrisive tragove na kopnu i moru, a na nebeskom svodu visoko stoji Zenit (Semt) nad čitavim svijetom, oko njega pa preko čitava svemira redaju se mukantare, osvijetljene zvijezdama: Algol, Aldebaran, Atair, Betelgeuze, Fomelhot, Deneb i mnoge druge, koje će sjati dok je svijeta i vijeka i pronositi slavu onih, koji im ime nadješe.

U XI. i XII. stoljeću, u doba (kako zgodno veli historičar Schlos-
ser) kada kršćanski narodi Zapada nisu imali nijedne uredjene bi-
blioteke, niti više od dva vseučilišta koja to ime zaslužuju, u Španiji
bijaše 70 velikih knjižnica i 17 cvjetajućih visokih škola. Brojna
mladost prilivaše se u Akademije Kordove, Seville, Toleda,
Valencije, Almerije, Malage i Jeana. — Tu su studirali i
kršćani iz Španije i inozemstva; medju ovim poslednim spominje
se i učeni Gerbert, kasnije Papa Silvester II (998). „Tu su
se susretali učitelji i učenici iz čitavog Islamskog svijeta. Ni u jednoj
zemlji, ni u kakvoj kulturnoj periodu“ (dodaje na to slavni historičar
Schak) „nije bilo tolikog podhvata za daleka znanstvena putovanja
kao što je bio tada u islamskim zemljama uopće, a u Španiji naročito.
Tu si mogao vidjeti svijeta iz Afrike i Azije, a ove sa Pirenejskog
Poluotoka mogao si naći medju Tatarima na Istoku. Čim bi se Arapi
učvrstili u jednoj zemlji, odmah bi podigli niže, a malo vremena za
tim i više naučne zavode. I visoka škola u Palermu u Italiji porijeklom
je arapska.“

I dandanas divimo se onim makar i malobrojnim ostacima dušev-
nih i materijalnih kulturnih tekovina islamskih naroda, kojima su
dugo vremena bili Arapi, kao prvi nosioci vjere islamske, duhovne
i političke vodje, usled čega je kultura islamskih naroda i sve njene
tekovine prozване arapskim.

Premda je preko tih spomenika kroz više od hiljadu godina pro-
hujalo nebroj viših i manjih ratova i pustošenja, ipak se oni do danas
zadržāše.

Ni divlja provala Mongola, ni križarske vojne na istoku, ni
„sveta“ inkvizicija na Zapadu ne mogoše izbrisati tragove te vi-
soke kulture, što ju podigoše u srednjem vijeku islamski narodi, ko-
jima je vjera Islam bila nada sve, a uzvišeni Kur'an i Hadisi-šerifi i
iz njih izvirući šeriat jedini zakon za sva moguća pitanja
javnog i privatnog života.

O ovom znanstvenom i uopće kulturnom radu islamskih naroda u
srednjem vijeku nije se do prošlog stoljeća gotovo ni govorilo na
kršćanskom Zapadu. Duh vjerske tjesnogrudnosti i netrpeljivosti nije
dozvoljavao, da se Islamu i muslimanima prizna bila ka-
kova zasluga za čovječanstvo. Tek u prošlom stoljeću, naročito
u njegovoj drugoj polovici, tolerantni i nepristrani učenjaci velikih
kulturnih naroda otvoreno iznesoše i sa oduševljenjem priznadoše
islamskim narodima velike zasluge na znanstvenom polju i utvrdiše,
da je islamski kulturni period — most i spona — izmedju pro-
pale grčko-rimske, uopće stare i današnje evropske kulture, koja je
od humanizma počela — cvasti i da bi bez te spona — teško
mogla evropska kultura postići svoj današnji stepen.

Mi današnji muslimani širom čitavog svijeta s pravom se pono-
simo tim djelima naših istovjernika, duboko smo zahvalni nepristra-
nim učenjacima velikih kulturnih naroda na njihovu priznanju tih
zasluga. To njihovo priznanje za nas je skupocjeno i velevrijedno, jer
je ono najjasniji dokaz, da islamska nauka nije nazadna, da
ona nekoči kulturni progres muslimana, progres, koji vodi istinskom
dobru njihovu i čovječanske zajednice.

ЗДРАВСТВЕНЕ ПРИЛИКЕ НА СЕЛУ

Др. Ђура Деканић, Р. К. Петровград.

О здравственим приликама на селу се много говорило у нашим лекарским круговима и конгресима, где су се изнашала разна мишљења и предлози, како би се најлакше и најбоље извршила хигиенизација нашег села. Пошто наслов ове теме обухвата врло обиман и значајан проблем, а услед техничких разлога, на овом месту не може се као такав третирати, јер су узроци ниском здравственом нивоу нашег села врло сложени, многобројни и разнолики, то смо принуђени, да се само најосновнијих и најглавнијих момената дотакнемо не упуштајући се у детаље.

Одиста, не само код нас, него и свуда око нас, па и далеко од нас не само здравствени него и сви проблеми села долазе на дневни ред студија, испитивања и стварања. При томе се свуда констатује, да су проблеми села, сви, па особито и здравствени били до сада пренебрегавани.

До сада је село било остављено само себи често напуштено, занемарено или равнодушно посматрано у његовим заблудама, злим навикама, штетним начином живљења и владања, као и у његовој тешкој борби за живот, на његовом често примитивном, бедном и ниском животном стандарду у свеопштој кризи која је и њега захватила. Није се питало о његовом рађању и умирању, о његовом дому и породици итд.

Село и насеље уопште је важан и сложен проблем са гледишта социјалне медицине. Он је уско везан са скоро свима социјално-медицинским питањима, јер човек као социјално биће живи у насељу, у њему развија своју социјалну делатност, а под његовим разноврсним утицајима се мења и здравственост грађана. Према томе — хигијена села и насеља је животна потреба не само за појединца, већ и за цео народ. Како је наша земља претежно земљорадничка, то су и проблеми села самим тим и опште народни и државни проблем.

Здравствене прилике на селима не задовољавају ни најосновније принципе савремене хигијене, оне су рђаве, оне су понекад очајне. Да то нису претеривања најбоље пам сведочи тај факат, да је наша земља међу последњима у погледу смртности одојчади (до 25%), смртности од туберкулозе (30%) и њене раширености.

Стан. Једно од најважнијих разлога овој великој смртности је проблем становања на селу. На селу обилују сви услови нехигијенског становања као: тескоба, пренатрпаност и влажност одаја, слабо проветравање, недостатак светлости, најпотребније чистоће, као и последице тога стања, које су изражене читавим низом т. зв. оболења: тифус, реуматизам, рахитис, затим лако преношење трахоме, кожних и полних оболења (екстрагенит. сифилис).

Пролазећи кроз села врло често спазимо какву споља лепо зазидану високу кућу, ми унапред претпостављамо да ће у њој распоред бити сигурно погрешан. Половину зграде чине обично непотребни ходници или велике гостинске собе, које служе само зато да у години-дана приме 2—3 пута госте о слави, свадби и другим свечаностима. Сва чељад обично спава

у једној соби, нарочито зими да би се уштедило у огреву. До саме зградбе за становање или можда још под истим кровом је штала за стоку. Ђубре из штале се избацује пред шталу т. ј. пред кућу, а оно се износи једанпут у пролеће или у јесен на њиву. Одмах ту је и свињац и каљуга, где се свињи по цео дан каљужају. Ту је и локва крај бунара са паткама и гускама. Стока и живина слободно шета по целом дворишту и балега где стигне. И лети се толики страшни смрад осећа, да се одмах разбије она илузија о чистом ваздуху на селу. Одраслима истина то много не смета, јер они преко лета и не седе код куће, они су на њиви, ливади, воћњаку, винограду, где је заиста ваздух чист, али мала деца која преко целог дана пузе по дворишту, она најбоље осећају те сеоске »благодети«. А зими? Још горе, јер док орасли већи део дана проводе по пољу спремајући, радећи око стоке и других послова, деца су затворена по собама, где се прозори никад не отварају. У једној соби где се кува, једе, спава, где се суши одећа и обућа, ваздух је тако тежак и загушљив, да је бављење у таквој соби право херојство, по готову ако се у соби још налазе квочке и пилићи.

Дакле тамне, тесне, слабо вентилиране и још горе чишћене сеоске кућице, уз то и набијене укућанима, међу којима у заједничким постељама спавају по неки већ оболели од туберкулозе, дакле клицоноше, такве сеоске куће су неоспорно расадници у првом реду туберкулозе, затим и других социј. болести.

Ништа боље не изгледају ни већина радничких станова по варошима, чији станбени проблем такође није решен, а чији станови претстављају арене на којима се одиграва трагедија живота, за које станове се плаћа не само новцем, већ и здрављем, а што је најжалосније здрављем деце. Последнице таквог становања су повећање морбидитета и морталитета, снижена отпорност организма и размножавање поменутих болести и других социј. зала.

Дакле све су ово негативни фактори, који појединачно или заједнички, сваки у одређеном правцу негативно делују на здравље укућана.

И с х р а н а. Што се тиче исхране је поред стана основна биолошка потреба човека. Од хране зависи способност за живот, рад и отпор противу спољашњих и унутрашњих утицаја. Криза исхране се врло брзо и сурово испољава на здравственом — стању индивидуума, нарочито тешко запосленог сељачког и радничког живља. Исто је тако доказано, да и духовни рад и ако у мањој мери, исцрпљује организам. Дакле како телесни, тако и духовни рад захтевају добру исхрану, као услов физичке надокнаде и обнове за органску енергију, која се троши у животним процесима.

Хронички слаба исхрана има за последицу, према истраживањима губитак психичке енергије, индивидуалну депресију, душевну пасивност, слабљење воље, као и опадање интелектуалне радне способности.

Многоструким опажањем је утврђено, да је исхрана нашег сељака, веома оскудна, једнолика и недовољна да подмири животни минимум. Храна и према добу старости као и према добу године није подесна. Н. пр. лети када се највише ради слабије се храни. Сваки је од нас мање-више имао прилике, да посматра на пољу за време пољског рада, где се више лица скрштених ногу, пресавијеног тела на неравној земљи у хладу окупе око једне чиније, са мало пасуља или другог варива, мало сира, лука, паприке и то је све. Воду пију пак из једног крчага или заједничког бокала. Па и та храна што се донесе за време рада, охлади се, покатад се напуни и

прашине још приликом доношења у лонцу, торби оскудно покривеној или застртој.

Дакле, највише се једу зачини: лук, паприка, сув хлеб, проја, посан сир да се стомак било чиме надражи, да се може узети та сувопарна храна. Зимом је храна сувише тешка и масна. У опште узевши начин живота са многим обичајима веома често није у сагласности са рационалном исхраном. Док се дугим постовима слаби организам, нарочито због тога, што је посну храну теже и скупље припремити, да квалитативно одговара потребама организма, дотле није ретка неумереност у јелу и пићу, приликом разних гозби и приредби. Тако се и иде из једне крајности у другу на штету сопственог организма.

Разлог да се наш сељак слабо храни за време највећег рада није у томе што наше сељанке незнају кувати, него наше сељанке немају времена због пољског рада да обраћају пажњу на спремање хране; — она умеси хлеб, стави лонац пасуља или другог варива, мало сира, паприке и сланине ако има.

Р а д. Рад на селу је поглавито у кући, у пољу и око стокe. Ни у једној грађанској професији, може се рећи, један сталеж не уноси спонтано и у толикој мери самога себе у своје занимање као сељачки сталеж, нарочито за време великих пољских радова. Сељак, говорим о његовој претежни већини, апстрахује за то време како своје, тако исто и здравље своје породице. Познато је свима лекарима који одржавају тесан контакт са селом, да у времену пољских радова сењаци изузетно долазе лекару ради лечења, већ чекају да среде своје послове и тек онда помишљају на своје здравље, а то бива обично доцкан и свако лечење чине илузорним. Док се не среди летина све се друго оставља на страну и сви укућани и младо и старо морају да учине максималне напоре, да се посао што пре оконча. Ту се не прави никаква разлика између жене и човека, између сасвим здравих особа о оних, који већ имају неке мане.

Рад у кући се за време пољских радова за час сврши, или се и не дира или се оставља од недеље до недеље када се чисти, тресе и пере. У то доба највећи посао заузима спремање хране и нега стокe док се на негу чељади на своју личну хигијену — чистоту тела и одела — не обраћа пажња. Жена, која треба да је стуб куће мало се задржава у њој лети због пољских радова, а како је само здрава и добро уређена кућа извор здравља, то је јасно да на селу чељад често побољева само услед неуредности у кући. Непроветрена и непочишћена кућа, неистресене ствари за спавање, неопрано и поцепано рубље, одећа и обућа и слаба исхрана су последице недовољног рада у кући, што опет доноси разне болести.

Да кућа буде извор здравља, треба у њој жена посведневно да ради, а да она то успешно изведе, треба у првом реду да буде поштеђена од других послова и да је зато обучена и просвећена.

Исто тако жене, које су при крају трудноће, која је скоро родила, или има периоду, треба да се поштеди од сваког тежег, а нарочито пољског рада. На то се не пази, те жене поред осталих узрока, на селу се често разбољевају, пате и умиру, раније него жене у варошима, није ни чудо, када се жена често и на њиви порађа. Она која је родила, већ 2—3 дана после порођаја иде на пољске радове, носи дете у поље на сунцу и пра-шини, без купања, без неге.

Залуд је матери или домаћици пољски рад, ако она мора да занемари своје дете, па и да га изгуби или да она сама оболи и да утроши много више него што је привредила или пак и животом својим плати.

Зато сматрам, да се здравствена заштита наше сељанке, колико толико осигура од тешког и претераног телесног рада. Кога год интересује наш сеоски проблем, морао је увидети ову свирепу и ничим неоправдану чињеницу: да је наша сељанка у погледу заштите свога здравља остављена сама себи на милост и немилост многих предрасуда и заблуда, чија је она најчешћа и највећа жртва. Као што смо горе напоменули, она подноси невероватне физичке напоре, који далеко превазилазе њену телесну снагу. Зато се и њена отпорност физичка невероватно брзо сломије, тако да одмах после удаје и првог порођаја, наступе код ње такве промене, које од пекадашње бујне и једре девојке створе једну праву телесну руину и то око 30-године живота. И уместо да у тим годинама њена телесна снага дође до пуног изражаја и кулминације, наша млада сељанка је већ постала као старица од 50 година. ОвOME имамо да благодаримо само неразумном поступању старијих и њиховом несхватању изузетног положаја у коме се налази гравидна жена.

Таква промена за релативно кратко време је збиља необична и просто изгледа невероватна, али су чињенице очигледне и врло убедљиве.

Овако брзо руинирање наше сељанке у њеним најбољим годинама, када у погледу генеративном треба да даде своју највећу меру квалитативно и квантитативно, претставља за наш народ велики биолошки минус.

Овај је проблем по нашем мишљењу врло важан, ма са ког гледишта и ма под којим углом био посматран. Посматран са гледишта индивидуалног здравља сваког појединца, он тражи да се нашој младој сељанци пружи здравствена заштита, на коју свака слабија индивидуа има права — посматран са гледишта социјалног, неопходно је потребно да се у интересу правилног друштвеног развоја и његове солидарности реши једно тако важно питање — посматран са гледишта расе и нације, примордијалан је интерес државе, да стави под своју заштиту нашу сељанку, која држави рађа безбедност и одбрану. А да и не говоримо о томе, да је сељанка, одређеније речено наша сељанка, основ оне средине, који претставља нашу највећу расно-етничку вредност — а то је наше село — насупрот граду, који је претставник културних вредности.

Из ових разлога намеће се дакле категорички императив, да се нашој сељанци нарочито за време гравидитета и порођаја обезбеди здравствена заштита у пуној мери. Потпуно смо свесни да није лако ни просто решити овако једно питање нашег села, питање колико здравствено толико и привредно. Па ипак вредно је са обзиром на његову далекосежност, да се и ово питање стави на дневни ред јавне дискусије, да би се могло свестрано размотрити, не би ли се у што ближој будућности могло наћи извесно повољно решење.

Већ из овог кратког излагања, видимо да је здравствено подизање села горуће питање. Трагедија хигијенске беде села не лежи само у томе, што је она толика и таква, већ у томе што не би требала и не би смела да буде таква, јер може да не буде таква. За овакве лоше хигијенске прилике крив је и сам сељак. Свима нама је познато, а нарочито нама лекарима, да је он не просвећен, а живи у мраку празноверица, више верује у враџбине и надрилекарство него у медицину. Разни обичаји, празноверице, сује-

верје, стоје и даље како су их векови у наслеђе оставили, пркосећи научним истинама и просвећености, зато и пропада.

Али сада настаје једно од најболнијих и најтежих питања: Како и на који начин селу помоћи и оспособити за здрав и културан живот?

Кад говоримо о потреби здравственог подизања села, не мислимо на минијатурне и локалне радове, већ на једну акцију, која би обухватила целу нашу земљу. Наравно, да рад тако грандиозних размера изискује и огромна материјална сретства. Тим пре, што здравствено подизање села не претставља само хигијенски проблем већ је он истовремено и просветни и економски проблем. Без економског и просветног подизања, хигијенско подизање не може се ни замислити. Јер на чему хигијенска култура почива, него на просвећености и економској снази. Од куда толика средства осигурати? Од државе? То би било најлакше решење а уједно и најмање могуће.

Сви они који прате нашу финансијску политику знају добро да се она састоји у кресању и брисању већ постојећих позиција. А о новом оптерећењу буџета и о оваквим фантастичним сумама не може бити ни говора. Када држава не може, онда ко може, општина? Но када знамо да су општинске управе претставници политичких странака и како је терање партизанства њихов најважнији посао, то су оне за овај задатак скроз неподесне.

Кад се трудимо, да пронађемо начина како да здравствено подигнемо село, како да заштитимо народно здравље, онда се питамо имали што природније и логичније, него да народно здравље сам народ чува и брани. Сви они који су се бавили проучавањем народног здравља и питањем његовог унапређења дошли су до закључка, да је сарадња самога народа неопходно потребна. На тој основи мора бити постављен проблем здравственог подизања села. Та основа мора бити широка, да обухвати и мобилише све позитивне снаге, које ће се ставити у службу народног здравља. Тако обимна замисао, може се само на један начин решити, а то је путем задругарства.

У пракси, се показало, да је економски подизање села путем задругарства најјефикасније, тако се исто потврдило, да је и здравствено подизање села преко здравственог задругарства најбоље и најлакше.

Зашто је здравствено задругарство најспособније, да реши на један радикалан и лак начин хигијенизирање села? Зато што се његова делатност не ограничава само у једном правцу и не задржава само на једном задатку.

Здравствено задругарство довођењем лекара у село омогућава својим члановима да стручну помоћ добију у свако доба на врло лак и једноставан начин. Како је финансијска способност већине нашег сељака сведена на минимум, то је под обичним околностима могуће само једном изузетном малом броју, да се користи лекарским прегледом и потребним лековима. Међутим чланови здравствене задруге сталним месечним уплатама, које су приступачне и најсиромашнијим, осигуравају себи преглед по врло ниској цени и лекове са знатним попустом. Тако благодарећи задругарству лечење оболелих земљорадника није само привилегија богатијих, већ је могућа и економски слабијим, који и сачињавају већину земљорадника (52%). Овим начином сузбија се и један од највећих непријатеља народног здравља — надрилекарство. Надрилекарство видимо, да се законом и гоњењем од стране власти тешко сузбија, али ће оно само по себи исчезнути онда, кад хигијенско образовање продре дубоко у народ и када се медицинском науком буду могли користити и сви они, којима је она потребна.

Али само јефтиним лечењем село се неће здравствено подићи. То здравствено задругарство врло добро зна и не задржава се на томе. Највећу пажњу оно поклања и превентивној медицини са увођењем у свој кадар и социјално-медицинских стручњака и радника. Предузимају се већ унапред све превентивне хигијенске мере против заразних и социјалних болести: Заводе се диспансери за туберкулозне, диспанзери за децу и одојчад, разне амбуланте, отварају се домови за заштиту матера и деце, дечије колоније, обданишта итд.

Даље, наше основне школе с обзиром на узраст ученика и на њено трајање могу задовољити само потребу писмености и најелементарнијих знања из рачуна, историје и географије. Сеоска деца излазе из школе управо онда, кад су најспособнија да схвате и приме поуке за живот. Зато је Савез здравствених задруга у сврху просвећивања и стручног образовања омладине основао при здравственим задругама одељке задругарске омладине, да би се омладина развијала и васпитала у свестраном правцу. Нагласили смо раније да здравствено подизање села не претставља само хигијенски проблем, већ је он истовремено и просветни и економски. Просветни јер је хигијенска култура део опште културе, и економски, јер је хигијенизирање села скопчано са економским подизањем и благостањем.

У сврху општег просвећивања образивани су ови отсеци при здравственим задругама: здравствено социјални, просветни и пољопривредни, подељени у три групе:

I група: здравствено-социјална обухвата, одржавање личне чистоће и хигијене, чистоће домова и осталих зграда, организовање заједничких сеоских купалишта, изграђивање ђубришта, нужника, хигијенско уређење бунара, набавке пљуваоница, проветравање соба, патосање соба, кречење и друге сличне радове. Једном речју упућује своје деловање у правцу социјалномедицинских акција у здравственом уређењу села.

II група: просветна обухвата опште просвећивање, оснивање задружних књижица, приређивање предавања са дискусијом итд.

III група: обухвата пољопривредно унапређење по упутствима стручњака, агронома и ветеринара и под њиховим надзором омладинци своја имања обрађују на најрационалнији начин, да се уносе у сељачке масе знанствени резултати агрономских научних истраживања, да поучава у практичној употреби модерних стројева за обраду земљишта.

Дакле, ово задругарство треба да претставља један силан и снажан покрет, Задружни покрет, коме припада у дужност и улога здравствених унапређења села, под стручним руковођењем лекара, да би се на тај начин постигао оптимум здравствене организације и максимум хигијенског и здравственог обезбеђења народа, а задружни лекари будући материјално обезбеђени, могу се несметано посветити своме послу, што није случај са свима осталим лекарима, који су зависни од болесника и чија егзистенција није осигурана.

Rotarske žalosti. Br. pastguverneru Stevanu Pavloviću (R. C. Beograd) umrla je mati. — Br. Dragoslavu Jankoviću (R. C. Ćuprija—Jagodina—Paraćin) umrla je njegova voljena mati. — Naše iskreno rotarsko saučešće!

PRETSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA

ROTARY
CLUB
DUBROVNIK

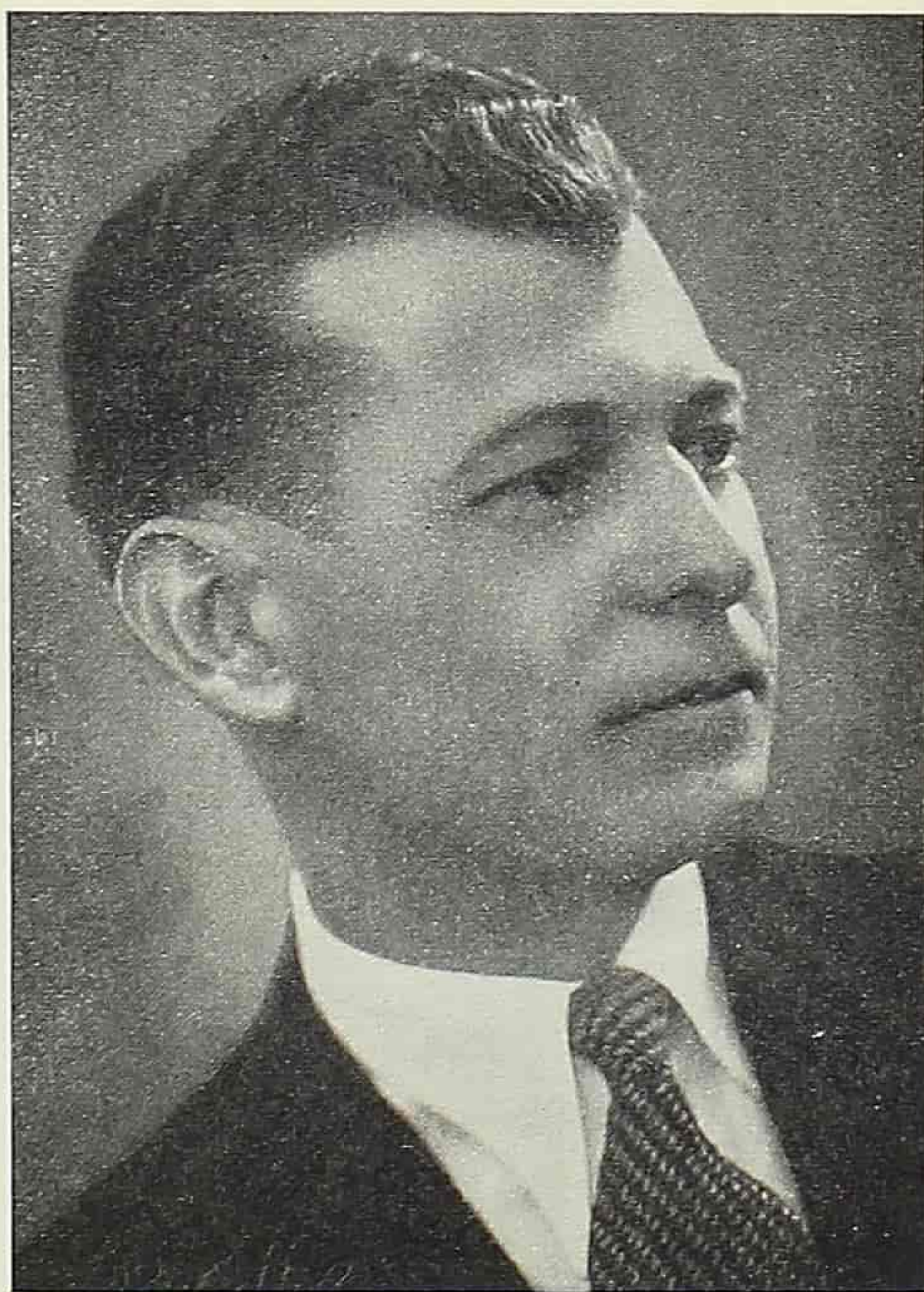

Dr. Matija Vidoević
advokat, predsednik

ROTARY CLUB BANJA LUKA

Špiro Bocarić, upr. Muzeja Vrb. ban.,
predsednik.

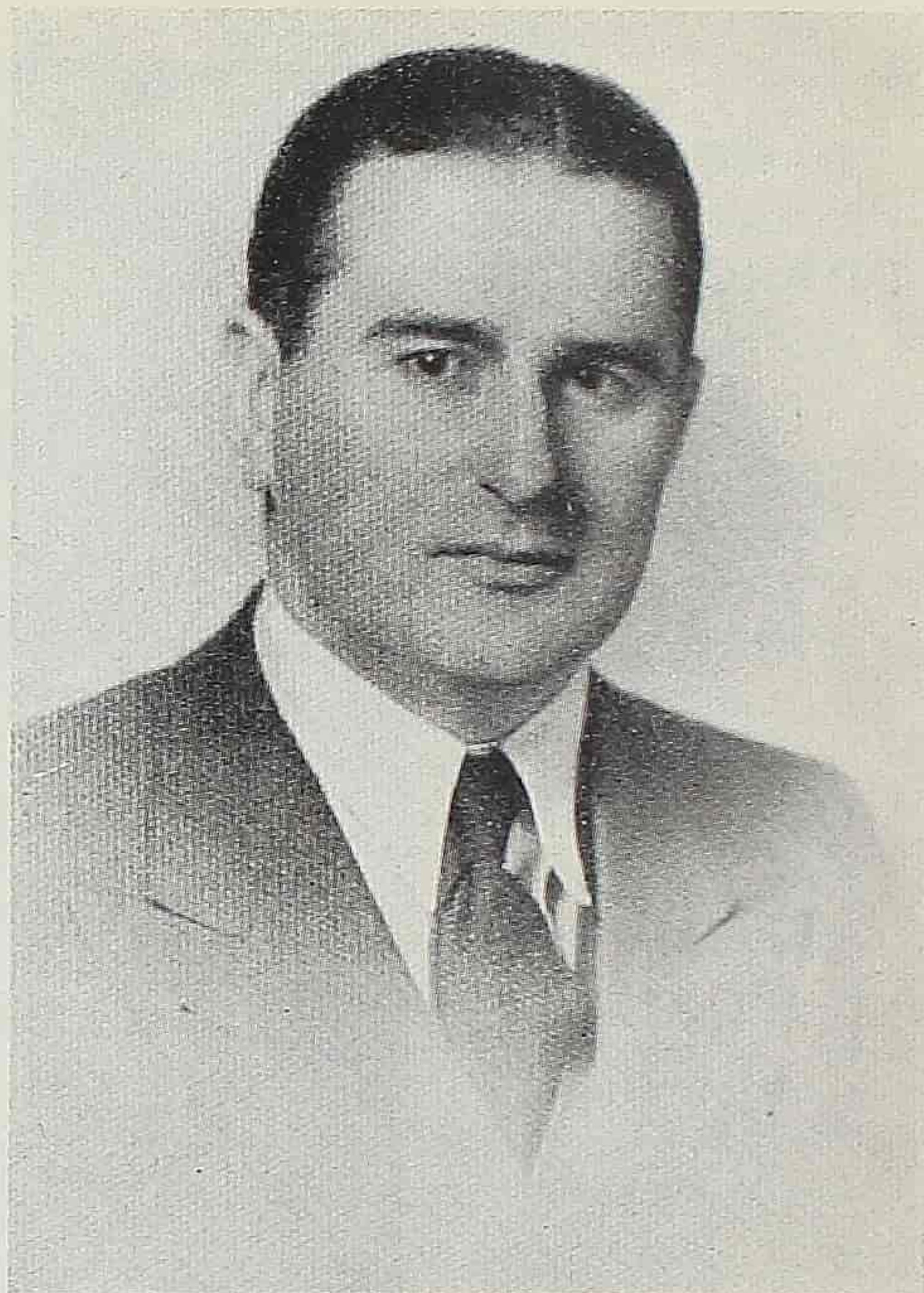

Rajko Malić, advokat,
tajnik.

ROTARY CLUB PANČEVO

Viljem Weiss, direktor banka,
pretsednik.

Miron Milić, sudija,
tajnik.

ROTARY CLUB SOMBOR

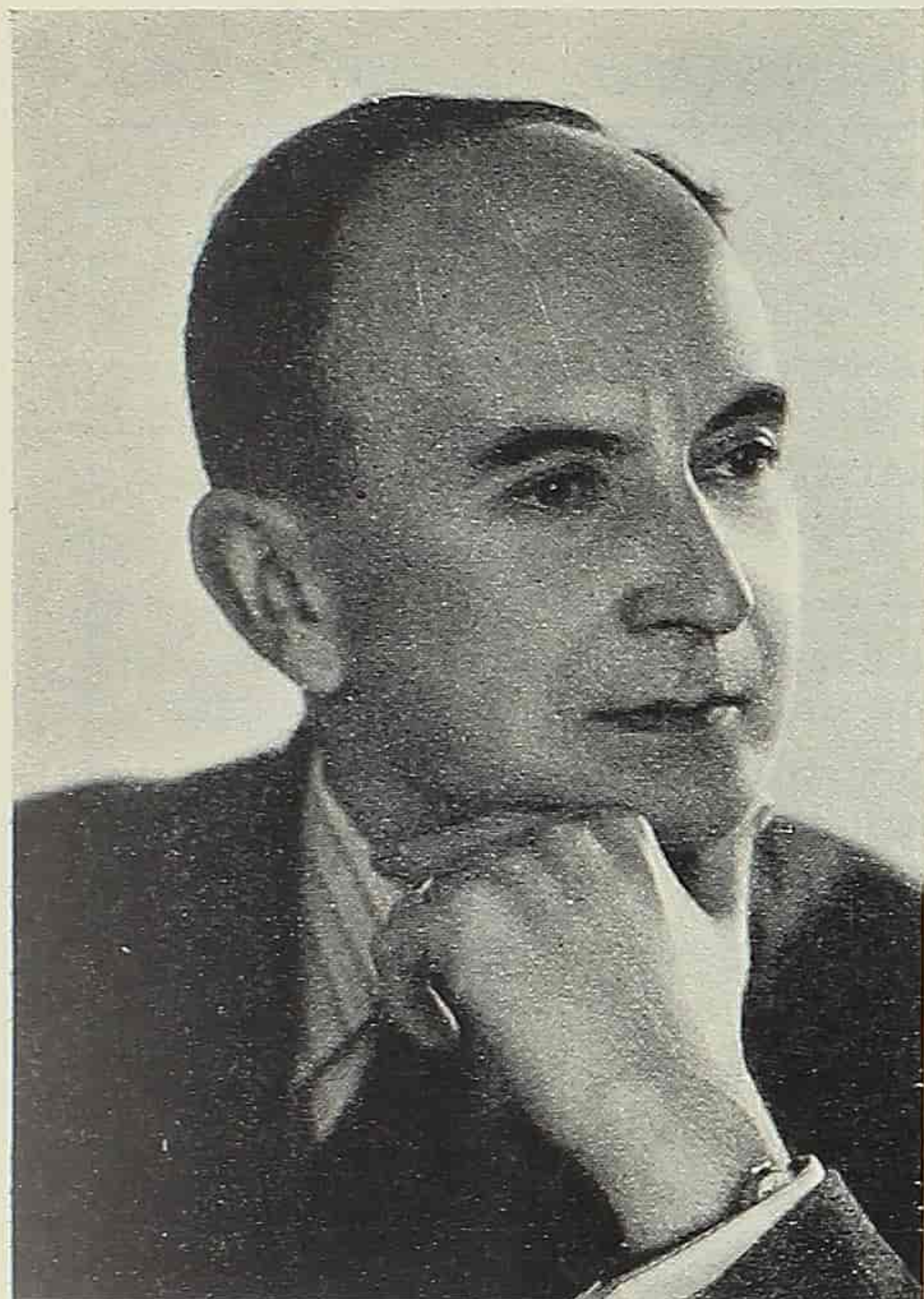

Dr. Milenko Petrović, upr. bolnice,
pretsednik.

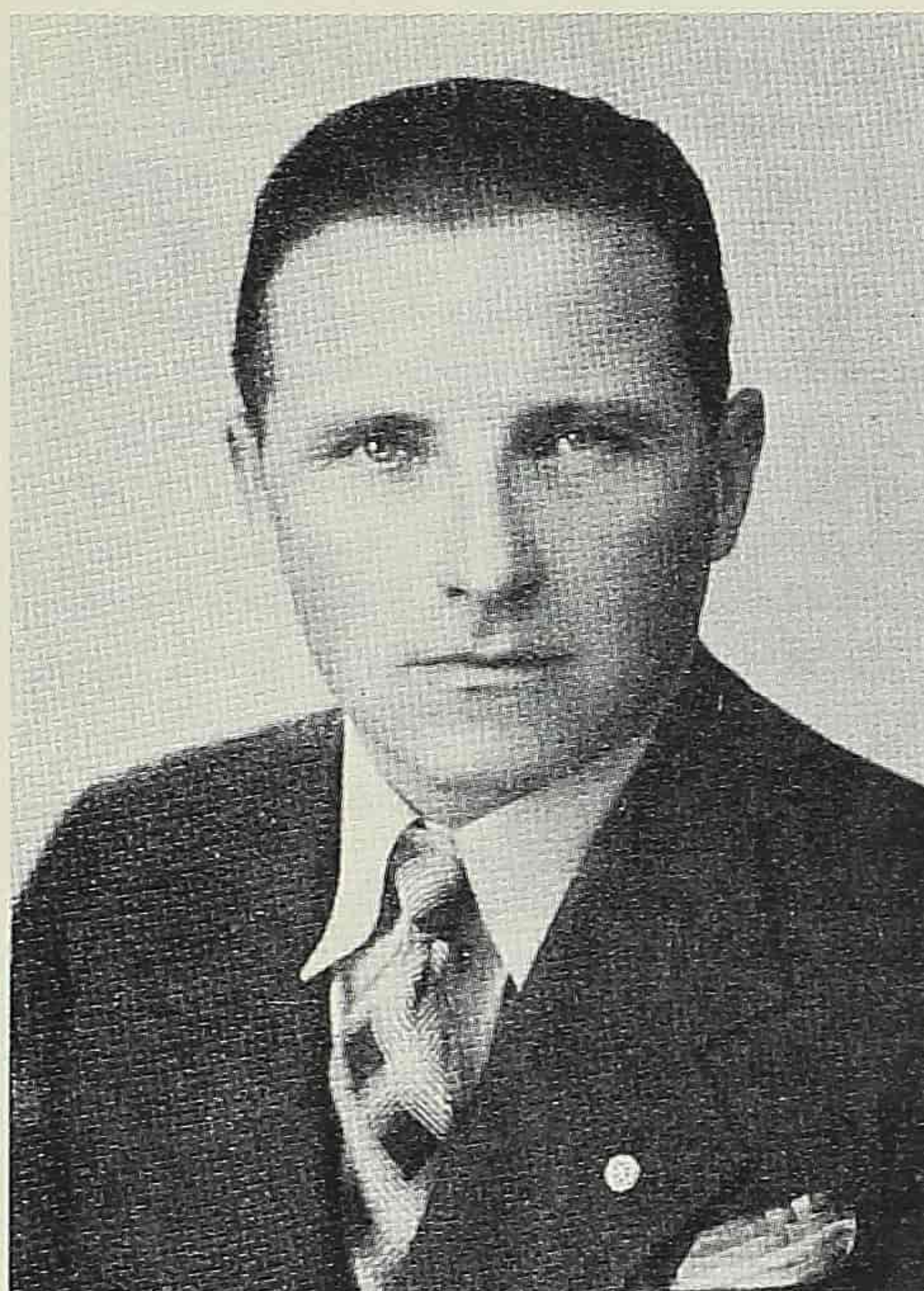

Julije Müller, sekretar berze,
tajnik.

ROTARY CLUB SUŠAK

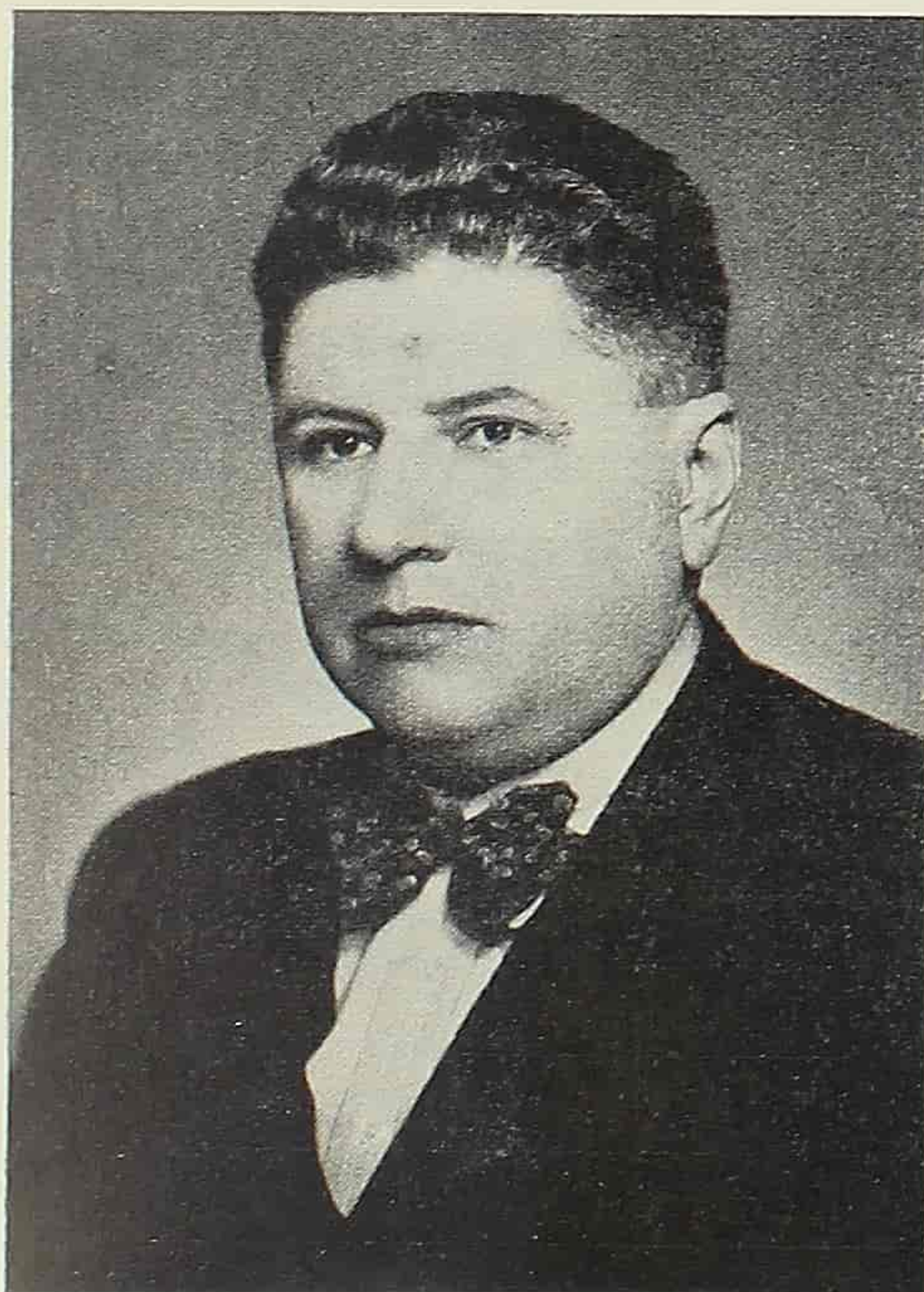

Dr. Ferdo Pavelić, advokat,
pretsednik.

Niko Rošić,
tajnik.

ROTARY CLUB VARAŽDIN

Ing. Vladimir Damaška, tehn. upr.,
pretsednik.

Ing. M. Leskovar, ravn. Varažd. d. d.,
tajnik.

I Z N A Š E G D I S T R I K T A

P R O M E N E U Č L A N S T V U :

NOVI ČLANOVI:		
Mesto, ime, prezime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa : poslovna privatna
ĆUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN:		
1. Dr. Mitar Šaranović, lekar.	Lekarstvo Medicine	Ćuprija Bolnica
SKOPLJE:		
2. Dobrivoje Mitić.	Emisiona banka Bank of issue	Skoplje Narodna banka
3. Jovan Stevanović, industrijalac.	Industrija sapuna Seap manuf.	Skoplje
STARI BEČEJ:		
4. Mita Boarov, pretsednik opštine.	Proizvodnja žita Cereales	Kr. Petra trg 1 Tel. 80 Kr. Aleksandra ul.
5. Dr. Ljubomir Popović, javni beležnik.	Javno beležništvo	Svetosavska ul. 2 Svetosavska ul. 2
SUBOTICA:		
6. Dr. Djura Popović, prof. pravnog fak.	Pravni fakultet	Trumbićeva ul. 7
VARAŽDIN:		
7. Josip Paskutini.	Klesarstvo	Streljačka
ZAGREB:		
8. Zvonimir Bogdanović, dir. fin. direkcije.	Financije Finance	Opatička 29 Tel. 74-89 Frankopanska 26/II Tel. 25-870
9. Dr. Živko Bolf, liječnik-zubar.	Zubarstvo Dentistry	Bogovićeva ul. 1b Tel. 89-14 Bogovićeva ul. 1b Tel. 89-14
10. Dr. Vjekoslav Fleischer, gen. tajnik trg. komore.	Trgovačke komore Chambers of Commerce	Wilsonov trg 2 Tel. 50-55 Wilsonov trg 2 Tel. 50-59
11. Ing. Dragan Kreković, direktor gradskog vodovoda.	Gradski vodovod Municipal water service	Gundulićeva 52 Tel. 94-57 Dobrničičeva 10 Tel. 25-950
ISTUPILI IZ KLUBA :		
BEOGRAD: Dr. Milan Radosavljević		
SLAVONSKI BROD: Dr. Emanuel Kovačić		
VELIKA KIKINDA: Ing. Mita Trifunac (prezaposlenost)		

RAD NAŠIH KLUBOVA

BAČKA TOPOLA. — Dne 4-og marta je održao klub 200-ti redovan ujedno i svečani sastanak sa sestrama, na kojim su bili prisutni u lepim broju braća rotari iz drugih klubova, te drugi pozvati gosti nerotari. Na ovom sastanku je br. Djura Trbović održao jedno vrlo interesantno predavanje pod naslovo: „Problem predavača u školi“, koje je bilo sa živim aplauzom nagradjeno. Nakon završetka oficijelnog dela raspoloženje je bilo odlično i trajao je sastanak do zore. — Dne 14-og marta je održana redovna godišnja skupština, na kojoj je izabrata nova uprava za rotarsku god. 1939/1940. Za pretsednika je izabrat br. Horvat Aleksandar (veleprod. drva) a za tajnika ponovo br. Beniš Šime (bankarstvo). — Na ostalim sastancima su se raspravljali lokalni problemi, a naročito prosjačko pitanje, koje se u našem mestu ima na povoljniji način rešiti.

BEOGRAD. — Na 507-oj redovnoj sednici, 6 februara o. g. održana su dva predavanja: br. Admiral Dragutin Prica: „O vojno-maritimskom potencijalu velikih sila u bazenu Sredozemnog mora“; br. Prof. Dr. Aleks. Jelačić: „Smisao i značaj nacionalno-kulturni u Ukrajini“. — 508-mi redovni sastanak, 15 februara o. g. održan je kao riblja večera, bez predavanja. — Otvarajući 509 redovni sastanak, 20 februara g. g., pretsedavajući je čestitao br. Dru Ivu Andriću, članu našeg kluba, izbor za člana Akademije Nauka. Zatim je br. Todor Mahin, član R. K. Zemun, održao predavanje o Ukrajini. — 510-ti redovni sastanak, 27. februara o. g. posvećen je jubileju osnivanja prvog Rotary kluba na svetu, u Chicagu. Na ovom sastanku sekretar je pročitao poslanice počasnog pretsednika Paul-a Harris-a i ovogodišnjeg pretsednika R. I. — rotara George-a Hager-a.

BEOGRAD. — Na 511-tom redovnom sastanku, 6 o. m., održao je pastguverner br. Stevan Pavlović predavanje o temi: Ekonomska politika Nemačke — Sistem Dr. Funk. — Na 512-tom redovnom sastanku, 13 o. m., učinio je guverner Dr. Ivan Slokar svoju zvaničnu posetu našem klubu. Na ovom sastanku održao je br. Dr. Miodrag Grbić predavanje o temi: Formiranje naše nacionalne kulture. — Na 513-tom redovnom sastanku, 20 o. m. prisustvovao je evropski sekretar Rotary International, br. Lester B. Struthers iz Ciriha. Na ovom je sastanku održao gost br. Gaja Gračanin iz Novog Sada jedno veoma zanimljivo predavanje o temi: „Splavom i kajakom niz Drinu“. Ovoje predavanje praćeno prikazivanjem jednog vrlo uspelog filma, koji u slici ilustruje jedan izlet splavom i kajakom niz Drinu. — Otvarajući 514-ti redovni sastanak, 27-og o. m., pretsednik je objavio da su braća članovi beogradskog kluba Dr. Andra Nikolić i Dr. Bogdan Kosanović izabrani za članove Glavnog Sanitetskog Odbora pri Ministarstvu socialne politike. U toku ovog sastanka održao je br. Aca Dinić predavanje o temi: Prošlost i sadašnjost“.

BITOLJ. — Na sastancima tokom prošlog meseca bila su na dnevnom redu sledeća pitanja: ispitivanja načina za poboljšanje naše frekvencije; pitanje ekstenzije našeg kluba; a od predloga, da se apeluje na opštinu da svoju pozorišnu zgradu ne daje više u godišnji zakup, kako bi ova bila slobodna za priredbe opšteg značaja. Ostali delovi naših sastanaka bili su posvećeni čitanju interesantnih mesta bratskih izveštaja, naših i stranih klubova. Frekvencija sastanaka u martu iznosila je 64'21%.

BRČKO. — U mjesecu martu imali smo 5 sastanaka, koji su dali prosječnu frekvenciju od 74,66%. — Na ovim sastancima pored rešavanja redovnih i tekućih stvari, pratili smo i rad ostalih klubova našega distrikta iz njihovih nedeljnih izvještaja i održanih predavanja. Iz primljenih predavanja izvukli smo mnogu pouka za korisnije služenje u našem zvanju i služenju zajednici. I u ovom mjesecu nisu prestala primanja dopisa od inostranih klubova, kao i prijem njihovih zastavica, u kojim nam na vrlo iskren i bratski način čestitaju na prijemu kluba u R. I. Na svakom od ovih sastanaka imali smo referate iz zvanja, a na jednom od njih i temu „Mane našeg komunalnog trgovanja na našim trgovima“ kao i slučaj jedne „Burzovne presude“ u kojoj se je diskusiji steklo novo iskustvo za uklanjanje postojećih mana kao za pravilnije zaključivanje i odpravljanje poslova u budućnosti. — Br. Bakija H. Selimović održao je svoje predavanje „Islam i znanost“ kao i referat „Brčko i njegova privreda“ u kojem je izneo postanak i razvitak trgovine u Brčkom. Ovaj referat smo dostavili svim našim klubovima, a u prevodu na engleskom jeziku i svima inostranim klubovima s kojima smo došli u vezu i time smo dali mogućnosti braći rotarima, da kroz taj referat saznadnu nešto više o našem mjestu i našoj privredi. Na karitativnom polju u ovome mjesecu nastavio se je rad kao u prošlim zimskim mjesecima, dok je u ovom mjesecu Fond zimske pomoći povećan još za Din 284. — Na skupštini trgovačkog Udruženja ponovo je br. Jovan Hadžić izabran za pretsednika, a br. Selim Kantardžić za podpretsednika Udruženja, dok su u Upravni odbor ušla Lj. Cvetković i B. H. Selimović, gde će svojim radom u duhu rotarskih ideja kroz ovu ustanovu moći korisno poslužiti zajednici. Da udovoljimo propisima naših pravila zakazali smo godišnju skupštinu

za dan 15 aprila o. g. na kojoj ćemo izabrati novu klubsku upravu za rotarsku godinu 1939./1940., dok se braća spremaju da posjete u što većem broju distriktnu konferenciju u Ljubljani.

ĆUPRIJA—JAGODINA — PARAČIN, primio je na dan 21 februara o. g. svog novog člana br. dr. Šaranovića Mitra, lekara u Ćupriji, koji je prilikom stupanja u članstvo održao svoju uvodno predavanje o vitaminima. Br. Šaranoviću dodeljena je klasifikacija: bolnice (hospitals). Predavanja u klubu u poslednje vreme posvećena su bila aktuelnim pitanjima i događajima u Srednjoj Evropi. Tako na primer br. Juraj Gattin u svome govoru, održanom na dan 21 pr. mes., izložio je svoje poglede i pregled o stanju rotarstva kod nas i na strani. Br. Bekerus na dan 7 pr. mes. održao je uspelo predavanje o stanju Češko-Slovačke i o svojim utiscima stečenim prilikom posete Pragu i Češkoj. Isto tako na dan 28 pr. mes. br. Bekerus je podneo svoj zanimljiv referat o rumunsko-nemačkom ugovoru. Na dan 21 pr. mes. na svome službenom putovanju i obilaženju jugoslovenskih klubova, posetio nas je uvaženi guverner našeg distrikta br. Dr. Slokar Ivan. Tom prilikom održan je običan radan sastanak, na kome je br. Tornago održao svoje predavanje: „Medjunarodno-pravni položaj Češko - Moravskog Protektorata“. Umesto naročitih pozivnica, javljamo svima bratskim jugoslovenskim klubovima, da ćemo dana 22 aprila o. g. održati proslavu našeg stotog sastanka. Proslava će se održati u Jagodini u Palace-hotelu u vidu sestrinske večeri. Početak u 20.50 časova.

DUBROVNIK. — Na sastanku od 16 marta održao je br. Dr. Pero Malešević drugi dio svog predavanja „Upravna misija samouprave jugoslovenskih gradova i zakon o gradskih općinama“. U toku mjeseca dali su referate: br. Ercegović „Pretstojeće gradnje iz kaldrinskog fonda u Dubrov-

niku“ i br. Vekarić „O gruškoj luci“ te su oba aktuelna i interesantna referata izazvala vrlo živu diskusiju. Br. Kresina je govorio o predavanju rotara Dr. Frodea, iz izvještaja R. C. Paris: „Italijani i Tunis“. Osim naprijed navedenih referata održavani su referati o važnijim događajima iz drugih klubova, stranih i domaćih.

KARLOVAC. — Klub je u mj. martu održao 4 sastanka. Na prvom sastanku dne 6 marta 1959 održao je predavanje klupski pretsjednik br. Stanko Kosem, o „Medjunarodnom služenju, kao 4. cilju rotarskih načela“, sa veoma lijepim primjedbama na rotarski pokret. Na sastanku 15 marta 1959. održao je predavanje kao gost g. kapetan Ing. Vl. Gajić, o „Bojnim otrovima“. Ovo predavanje bilo je održano na posve stručnoj bazi, i radi aktuelnosti bilo je sa najvećom pažnjom saslušano, a predavač bio je nagradjen zaslužnim aplauzom. Na sastanku od 20. marta 1959., održao je predavanje br. dr. Stanko Rendulić: o „Pravu nezakonite djece“. Ovo predavanje bilo je obzirom na odličnu obradbu popraćeno živom diskusijom. Na zadnjem mjesečnom sastanku od 27 marta 1959., održao je predavanje g. prof. Mirko Ercegović, o „Autarkiji i imperijalizmu“. G. prof. Ercegović kao gost kluba, pružio je odličnu sliku naslovne teme, govoreći o svim sistemima državnih uredjenja, koji se odnose na pojam autarkije i imperijalizma. I ovo predavanje bilo je praćeno živom diskusijom. Klub je redovno posjećivan, a odsutni članovi posjetili su klubove u mjestima u kojim su se momentalno nalazili, pa je tako posjećen klub Šibenik i Beograd. — Tokom ljeta namjerava klub održati svoje sastanke u bližoj okolini Karlovca, napose na Orlovcu, na poziv br. Vukovića, a neće se zaboraviti održati i neke konference na Prhovu za održanje glavne skupštine na Korani ili u Dugoj Resi. Svoju glavnu godišnju

skupštinu održati će klub tokom mj. aprila 1959.

KRANJ — je imel v marcu 1959 4 sestanke s povprečno frekvenco 84.72%, med temi en 100%-ni sestanek. Dobili smo obvestilo, da je bil klub sprejet v R. I. pod številko 4948. Ob tej priliki smo dobili čestitke številnih inozemskih klubov, predvsem iz USA in Anglije. Bratske klube že sedaj vabimo, da pošljejo v Kranj številne delegacije ob priliki proslave slovesne izročitve Charterja, ki bo 22. aprila. Potom br. Savnikov smo stopili v osebni stik z R. C. v Parizu in Londonu. Proslave 400. meetinga R. C. v Ljubljani se je udeležilo 7 naših članov. Predavali, odn. referirali so sledeči bratje: Dr. Pance Pavel: „O zdravilih“, Ing. Viktor Savnik: „O potovanju v inozemstvo in o obisku pri R. C. v Parizu in Londonu“, Dr. Ing. Kočevar Franjo: „O potovanju po Nemčiji in Češki“ ter „O novih sintetskih in nadomestnih vlakninah“, Ing. Miklauc Pavel: „O razširitvi savskega mostu in preureditvi ceste od savskega mostu do Prešerna“ in Dr. Fred Crobath: „Predlog resolucije za kongres v Clevelandu“. „Organizacija R. C. v Londonu“ in „O letovanju za dečke in deklice v Chicagu“. V dobrodelne namene smo zbrali din 452.50.

ЛЕСКОВАЦ. — У месецу марту на састанцима припремана је свећана прослава 200 састанка која је требала бити одржана 2 априла, но иста је услед несигурних и озбиљних прилика у Европи одложена за доцније. Исто тако третирано је питање екстензије клуба, пошто ће клуб у априлу изгубити нашег вредног П. тајника и узорног ротара, бр. проф. Телебаковића, који је премештен за Земун. — 23 марта имали смо задовољство и срећу угостити бр. гувернера. Састанак прави ротарски, пун искрености и братског разумевања. Састанак који ће ротарима из Лесковца остати

у памети за вечита времена, јер су упознали и имали у својој средини нашег врлог ротара бр. Др. Слокара, који нас само за кратко време његовог боравка научио много.

LJUBLJANA. — Marca je bilo klubsko delo kaj živahno. Zunanje je dobilo to delo najlepši izraz v uspeli prireditvi Ladies Nighta dne 1. marca. To je bil tudi 400. sestanek kluba, katerega smo najlepše proslavili na ta način, da je bil tega dne ustanovni občni zbor društva „Naša skrb za pohabljeno deco“. Kot prvi prispevek našega kluba smo izročili novemu društvu znesek 30.482'29 din, kolikor je znašal naš sklad za pohabljeno deco. Že na ustanovnem občnem zboru pa se je nabralo mnogo nadaljnjih prispevkov, tako da ima društvo zbrana že lepa denarna sredstva. Za predsednika novega društva je bil izvoljen br. Rihard Skubec, ki je prvi položil temelje skladu za pohabljeno deco z znatnim prispevkom. Za podpredsednika sta bila izvoljena dr. Viljem Krejči in dr. Božidar Lavrič, dočim opravlja tajniške posle br. Alfonz Lorger. Predsedujoči podpredsednik kluba br. Josip Ljubić je lahko z velikim zadovoljstvom sporočil to novico zvečer na meetingu. Na meetingu se je zbralo lepo število gostov, saj so prispeli v znatnem številu Mariborčani, Kranjčani in Zagrebčani, pa tudi iz Varaždina smo imeli priliko pozdraviti zastopnika. Tudi naše dame so številno počastile sestanek. Po lepem govoru br. Ljubića nam je drugi tajnik br. dr. Viljem Krejči, živa zgodovina našega kluba, podal lepo zaokroženo sliko o dosedanjem delu našega kluba. Njegove reminiscence so nam pokazale, kako se je razvijalo delo ob ustanovitvi kluba, kako je šlo potem naprej, kako je naš klub rasel in preživljal razne faze svojega življenja. Zlasti so bili zanimivi njegovi podatki o članstvu v klubu. Zaključil je svoja izvajanja z naslednjim odstavkom: „Mislim, da ravnam po svoji vesti in svo-

jem najboljšem prepričanju, če bratškemu botrskemu klubu Zagreb, ki nam je pred 8 in pol leti položil bodočnost ljubljanskega Rotary Cluba na srce, poročam iskreno in pošteno: Rotary Club Ljubljana je častno vršil svojo dolžnost in na 400 svojih sestankih po vseh svojih močeh pospeševal rotarske cilje.“ Po pozdravu navzočih zastopnikov je sledil neoficielni del, kjer so nam bratje pesniki podali točne fotografije naših bratov v verzih. Veseli Roll-call je odlično uspel in tudi naše dame so se pri tem dobro zabavale. — Na drugem marčnem meetingu smo imeli žalostno dolžnost, da smo se spomnili smrti soproge br. prof. dr. Vinka Šarabona in rodnega brata našega br. Antona Verbiča. Za zabavo je na tem sestanku poskrbel The Zmotarian, ki so ga izdali bratje Varaždinci za pustni torek. Ko je tajnik br. Potočnik čital posamezne odstavke iz tega odličnega rotarskega glasila, ki tekmuje z našim distriktnim glasilom po važni vsebini, so se bratje od srca nasmejali duhovitim šalam. Čestitamo varaždinskemu klubu, da ima tako odlične satirike in humoriste. Za konec smo čuli še kratko poročilo br. Viranta o političnem položaju na Češkoslovaškem. — Te vesti so v kratkem dobile novo potrdilo, kajti na sestanku dne 15. marca smo v prvi vrsti premotrivali mednarodni politični položaj. Za uvod je tajnik br. Potočnik po svoji poklicni dolžnosti kot časnikar podal najnovejše vesti, za katere je bilo veliko zanimanje. Za br. tajnikom je predaval br. Albin Smrkolj o Nemčiji, njeni trgovinski politiki ter ekspanziji na vzhodu. Debata, ki se je nato začela, je pokazala zanimive podrobnosti tudi iz našega gospodarskega življenja, ki pričajo o velikem pomenu Nemčije za naše tržišče. — Na sestanku dne 22. marca smo se razveselili v naši sredi prihoda predsednika br. dr. Golie, ki je imel kot narodni poslanec in povrh še kot član finančnega odbora veliko dela v Beogradu. Tako nam je lahko podal ob-

sežno poročilo o svojem delu v finančnem odboru kakor tudi v plenumu narodne skupščine. Br. Potočnik nam je zopet povedal najnovejše vesti. Sklenili smo, da bomo pri bodočih volitvah uvedli nov sistem volitev funkcionarjev kluba, da pride ljudska volja do veljave. Imeli smo tudi lepo uspelo balotažo za 6 novih članov. — Na zadnjem marčnem sestanku je imel br. dr. Golia že priliko pozdraviti v naši sredi novega člana ing. Iga Pehanija, vseučiliškega profesorja. Ker se je br. dr. Slokar vrnil z daljšega potovanja, nam je vedel povedati mnogo novic. Svečana izročitev charterja kranjskemu klubu, ki je sprejet pod številko 4948 v Rotary International, bo 22. aprila v Kranju, na kar že sedaj opozarjamo vse naše klube. Tajnik br. Potočnik nas je na tem sestanku opozoril na prvo številko glasila grškega distrikta R. I. Hellas Rotary. Prva številka tega glasila prinaša guvernersko pismo ing. Agapitosa, ki doslovno citira pismo našega br. guvernerja, kar je veliko priznanje rotarskega dela br. guvernerja. Tudi belgijski bulletin prinaša to pismo v francoskem prevodu. Na sporedu je bilo predavanje br. Viranta, katerega je prečital br. prof. Prezelj. Br. Virant nam je orisal sodobno poročevalsko službo našega časopisja. Predavanje je bilo zelo aktuelno z ozirom na sedanje čase, ko prihajajo dan na dan nove vesti o velikih dogodkih po svetu. Br. dr. Lavrič nam je poročal o nesreči zagrebškega br. dr. Mašeka, kateremu želimo skorajšnjega okrevanja.

MARIBOR. — Ta mesec smo imeli 4 redne sestanke s povprečno frekvenco 77,5%. Zdi se, da smo višek frekvence prekoračili že prejšnji mesec (85,25%) in da se spuščamo polagoma zopet na našo običajno poletno frekvenco. Gotovo pa je, da smo dosegli ta mesec višek glede naših obiskov pri drugih klubih: 9 naših bratov se je udeležilo proslave 400. sestanka bratskega kluba v Ljubljani, 8 bratov je

obiskaló bratski klub v Varaždinu, in naš br. pastprezident Krejči je rešil svojo dolgoletno 100% frekvenco z obiski v Skoplju in Sarajevu. — Sicer pa so tudi naši domači sestanki potekli prav zanimivo. Na prvem sestanku smo poslušali navdušena poročila br. Krejčija in br. Šlajmerja o poteku 400. sestanka Rotary kluba Ljubljana odn. Ladies' Night Rotary kluba Varaždin ter referate naših poročevalcev o vsebini biltenov tujih klubov (angl. in franc. br. Rapotec, češke br. Šlajmer, poljske br. Brenčič in švicarske br. Sabothy). — Na drugem sestanku je predaval br. Kasper o svojem potovanju v Nemčijo, predvsem pa o letošnjem velesejmu v Leipzigu in njegovem mogočnem razmahu v zadnjih letih. — Na sestanku dne 20. marca je poročal br. Krejči o svojem potovanju po južni Srbiji, o svojem obisku pri Rotary klubu v Skoplju ter o srečanju z rotarjem L. Struthersom, evropskim tajnikom Rotary International. Nato je poročal br. Pinter o svojih vtisih na potovanju po današnji Nemčiji in Češki. Na tem sestanku je bil tudi prvi del volitev nove klubove uprave. — Na zadnjem sestanku tega meseca je predaval br. Kac o beograjski razstavi „Sto let francoskega slikarstva“. Na tem sestanku si je izvolil klub svojega predsednika za rotarsko leto 1939.-1940. v osebi br. pastprezidenta Šlajmerja.

NIŠ. — U toku ovog meseca naš klub je ponovo imao čast da bude posećen od jednog uglednog funkcionera R. I. Na dan 18 marta t. g. naš klub posetio je br. Dr. Lester B. Struthers, član R. C. Chicago, evropski sekretar R. I. Tom prilikom je u počast br. Dru Struthers-a priredjen medjugradski sastanak sa Ladies' Night-om sa bratskim klubovima Skoplje, Leskovac, Čuprija — Jagodina — Paraćin. I pored nemilih događaja u Čehoslovačkoj koji su jako deprimirajuće uticali na svu braću kako u našem klubu tako i u ostalim susednim klubovima-učesnicima, sasta-

nak je veoma lepo uspeo i odlikovao se redom, organizacijom i pravim rotarskim duhom. Svi govori su na francuskom i engleskom jeziku, kao i Roll-Call. — Pozdravni govor br. Dra B. Ristića, predsednika domaćinskog kluba, zatim pretstavnik ostalih klubova učesnika kao i zahvalni govor br. Dra Struthers-a bili su snažni, rotarskim duhom prožeti i bratski. Sastanak je imao karakter večera posvećenog Sjedinjenim Američkim Državama, čiji je gradjanin naš gost br. Dr. L. Struthers. Pre pomenutog medjugradskog sastanka, koji je bio vanredan u ovom mesecu, održana je sednica upravnih odbora klubova učesnika, kojoj je predsedovao br. Dr. L. Struthers. Na ovoj sednici pretresana su mnoga aktuelna pitanja u vezi sa unutarnjom i spoljnom ekstenzijom naših klubova kao i pitanje šta bi se radilo u slučaju rata. Tom prilikom br. Dr. L. Struthers saopštio nam je da je naša dužnost na prvom mestu da se i dušom i telom zalažemo za dobrobit naše Otadžbine i da vršimo svoje patriotske dužnosti što se od nas kao rotara najviše i očekuje. — Na dan 22 marta t. g. imali smo čast da nas poseti br. Dr. I v a n S l o k a r, guverner našeg rotarskog distrikta, kojim prilikom smo sa br. Guvernerom pretresli u sednici upravnog odbora sva pitanja koja se odnose na naš klub i tada nam je br. guverner dao korisne i bratske sugestije i savete za naš budući rad. Br. Dr. Struthersu, kao i br. guverneru prilikom njihovih poseta klub je poklonio po jedan lep pirotski ćilim služeći i na ovaj način zajednici i bližoj okolini Niša i propagirajući ove nacionalne radove u inozemstvu i kod nas. Sutradan po poseti br. Dra Struthers-a kao i br. guvernera braća su priredili izlete u Nišu i bližoj okolini Niša, posetivši tom prilikom Ćele-kulu, Nišku Banju, Katedralu, niški muzej, rimske iskopine i grad. U oba slučaja gostima je priredjen pravi srpski ručak sa domaćim specialitetima. — Na

sastanku kojem je prisustvovao br. guverner održao je predavanje br. Dr. Vojislav Lazarević pod naslovom „Uloga rotara u rešavanju političkih problema u Jugoslaviji“, koje predavanje je umnoženo i poslato svima klubovima u distriktu uz molbu da posvete jedan sastanak diskusiji o istome. Sa ovom odlukom i predlogom saglasio se i br. guverner koji je podvukao našu dužnost da baš tamo treba najviše da radimo gde možemo da stvaramo dobru volju i razumevanje medju narodima.

NOVI SAD. — U ovom mesecu održano je pet radnih sastanaka, od kojih je jedan bio svečan u čast posete guvernera br. Dr. Ivana Slokara, a na sastanku od 24 održana je glavna Skupština. — Na prvom sastanku Kluba, posle uvodne reči predsednika br. Dr. Milana Sekulića u kojoj je govorio o mladini i rotarskoj ideologiji — povodom 70-god. rođenja g. Bogdana Gavrilovića i posle tajničkog izveštaja, br. Paja Pecija Popović održao je referat iz zvanja o situaciji pred otvaranjem Poljoprivredne-stočarske izložbe u Novom Sadu. Br. Milivoje Koman podneo je referat o radu RK Zürich. Tim povodom, a na predlog br. Ing. Manojlovića, pastprezidenta, upućen je pozdrav RK Zürich i njegovom članu i pastprezidentu Ing. Maksu Wegensteinu, koji je nekoliko puta bio gost našeg kluba. — Na drugom sastanku, u svojoj uvodnoj reči, br. predsednik govorio je o potrebi ekstenzije rotarstva; zatim je brat tajnik podneo svoj izveštaj. Br. Dr. Mirko Balabušić održao je referat iz zvanja u kome je prikazao stanje industrijske radinosti u Vojvodini u prošloj 1958 godini. Br. Dr. Branko Petrović takodje u referatu iz zvanja govorio je o agrarnoj proizvodnji i njenom unovčenju u prošloj godini. Br. Ing. Djurica Tabaković prema Paris Rotary od 22 marta t. g. u prevodu dao je značajan govor gosp. Georges Bonnet-a, francuskog ministra spoljnih poslova, koji je on održao u

pariskom Rotary klubu u čast gospodje i brata Maurice Duperrey-a, pastpredsednika R. I. — Na trećem sastanku br. predsednik u svojoj uvodnoj reči govorio je u važnosti drugarstva i druželjublja u rotarstvu. Pošto ovom sastanku u zvaničnoj poseti prisustvuje guverner br. Dr. Ivan Slokar, to ga br. predsednik proglašuje svečanim. Posle srdačnih pozdrava upućenih br. guverneru i posle njegovih lepih reči o rotarstvu, br. tajnik dao je pregled rada našeg Kluba u ovoj godini. Br. Vojin Brkić održao je prvi deo svog predavanja o radničkom osiguranju, u kome je prikazao istorijski razvoj socijalnog osiguranja u svetu i kod nas. Br. Julije John podneo je kratak referat o svojoj poseti RK Krakov prikazujući istodobno njegov rad. — Na četvrtom sastanku br. predsednik u svojoj uvodnoj reči govorio je o borbi rotarstva za pravdu, istinu i mir medju narodima. Pošto je današnji sastanak istodobno i godišnja Skupština, izvršen je izbor nove Uprave za narodnu rot. godinu na čelu sa br. Dr. Milošem Petrovićem kao predsednikom. Predavanje je održao br. Dr. M. Petrović o razvitku našeg posleratnog stočarstva i uticaju švajcarskog stočarstva na naše. — Na petom sastanku br. predsednik u svojoj uvodnoj reči govorio je o univerzalnosti misije rotarstva u ljudskoj zajednici. Br. Dušan Kostić održao je referat iz zvanja o neurednostima kod poštanskih pošiljaka, uzrocima i odgovornosti. Br. Svetozar Strajić govorio je zatim o svojim utiscima i zapažanjima sa ovogodišnjeg Laipciškog velesajma. — Za nevoljne sabrano tokom meseca 980'— dinara.

OSIJEK. (Februar 1959.) — Najvažniji događaj u radu kluba u mjesecu februaru bilo je osnivanje Pregledne stanice za suzbijanje raka u Domu narodnog zdravlja. Inicijativom braće dr. Uzelca i dr. Batory-a namaknuta su sredstva, koja su u prvi mah potrebna da Diagnostička stanica proradi. Klub

će do daljnjeg doprinositi Din 500'— mjesечно iz svojih redovnih dohodaka. U Fond sa kojim klub raspolaže, a koji je određen za osnivanje instituta za liječenje raka, ne će se za sada dirati, nego će ga se povećavati postepenim darovima. — Frekvencija bila je u mjesecu februaru slabija, budući da su mnoga braća zvanično boravila izvan Osijeka.

OSIJEK. (Mart 1959.) — Prosječna frekvencija kluba bila je u mjesecu martu o. g. 85'25%. — Klub je i dalje nastojao da se proširi djelovanje Diagnostičke stanice za suzbijanje raka, koja je već mnogim bolesnicima pružila pomoć i tako blagotvorno intervenirala da se ublaži ova teška socijalna bolest. Sistematski će se prikupiti daljnja sredstva i nastojati izgraditi ovu instituciju. Povučena je kandidatura br. dra Milovana Pinterovića za guvernera, pa će prema tome i osječki klub glasovati za kandidaturu br. Ing. Alaupovića iz Zagreba. — Na sastancima održana su nekoliko zanimljivih predavanja, od kojih se ističe iscrpivi prikaz br. dr. Uzelca o „Socijalnim i higijenskim prilikama u Osijeku i osječkom srezu“ kao i predavanja br. dra Fiale o „Zrakama u evakuiranom prostoru“. Ovo predavanje bilo je popraćeno zanimljivim eksperimentima na aparatima, koji su u tu svrhu bili dopremljeni u klupske prostorije.

PANČEVO. — Na prvom sastanku u mesecu martu gost nerotar g. Dr. Alfred Bäcker, veleposednik, održao je veoma interesantno predavanje: „Agrarna kriza“ u kome je izneo, šta to upravo znači agrarna kriza i u kome se obliku javlja. Naročito se zadržao na Jugoslaviji, koja je po svome raznolikom kvalitetu zemlje i klimatskim prilikama pravi muzeum Evrope. Na sastanku od 15 marta klub je imao retko zadovoljstvo, da dočeka br. guvernera u zvaničnoj poseti, kojom pri-

likom je došlo do iskrene srdačne izmene pozdrava. Na tom sastanku br. Dr. Svetislav Mihajlović održao je odlično predavanje: „Svetski mir i rotarstvo“ u kome je u glavnom izneo, da rotari treba da budu dobre patriote, ali moraju raditi protiv borbenog nacionalizma i nametljivog komunizma, koji vode sukobu, pokolju i uništavanju čovečanstva. — Na poslednjem sastanku izabrata je jednoglasno uprava za 1939/1940 rot. god. u sledećem sastavu: Predsednik Tomić Mileta, pastpredsednik i blagajnik Weiss Vilim, potpredsednik Srdanović Dejan, I. tajnik Milić Miron, II. tajnik Adler Ing. Stevan, ceremonijar Kaćura Emil, Odbornici Isailović Vasa i Vuković Jovan. — Za zidanje Sokolskog doma u Pančevu klub je priložio 2000 Din.

PETROVGRAD. — 18. marta učinio je našem klubu svoju zvaničnu posetu guverner 77. distrikta br. Dr. Ivan Slokar, kojom prilikom je prisustvovao radnom sastanku. — Br. Elek Viktor vrativši se sa svoga putovanja po centralnoj i južnoj Evropi opisao nam je utiske sa toga vrlo interesantnog putovanja. — Br. Dr. Djura Dekanić je u svome predavanju pod naslovom „Higijena sela“ izneo sve nedostatke higijenskog života naše seljačke porodice, i trasirao pravac kojim treba poći da se što pre pritekne u pomoć našem seljaku direktno i naciji indirektno. — Br. Pin Pajana nam je pročitao svoje predavanje „Gajenje riba u manjim veštačkim jezerima“. U svome predavanju br. Pin nam je opisao položaj svoga imanja i ribnjaka na njemu, ideju o osnivanju, kao i napredak svoga ribogojstva do danas. — Br. Ivan Navindjski u svome predavanju iz oblasti službenja u klubu izneo nam je nekoliko misli o „Rotarskom prijateljstvu i drugarstvu“. — Br. Stanojević Miloš je u svome predavanju pod naslovom „Nekad i sad u političkoj

istoriji Evrope“ sravnjivao događaje u Evropi koji su se odigrali u poslednja dva veka, pa na kraju veli: A danas, lije se danomice i čelik i gvoždje. Sagoreše ljudi u topolivnicama, rastopi se narodno blago u olovo. I dok se gomila zrno na zrno, gomilaju se i hartije od poderanih mirovnih ugovora. Iz svega ovoga izlazilo bi, da ne može biti nikakve nade na bolje dane u svetu. Da prema tome ljudi moraju biti pesimisti, jer nema medju narodima razumevanja. Pa ipak po našoj rotarskoj ideologiji mora se stalno težiti nečem boljim. Pavle Harris da nije onda osnovao rotarstvo, morao bi ga stvoriti danas, baš radi ovakoga stanja stvari. — Zato i nama ne ostaje ništa drugo, nego uzdignute glave raditi i dalje u pravcu sva četiri naša cilja. Ni malo nije važno koliko ćemo mi sami osetiti koliko smo u svome radu uspeli. Važno je što će jednom ipak doći dan boljeg razumevanja medju narodima. Naša savest će biti umirena ako i nas buduća pokoljenja budu uvrstila u red neimara, što su pridonosili materijal za podizanje velebnе gradjevina sloge i ljubavi, kako medju gradjanima jednog naroda, tako i medju svima narodima u svetu. — 29 marta održali smo godišnju skupštinu i izabrali upravu za rotarsku 1939/1940 godinu.

СКОПЉЕ. — У месецу марту т. г. Ротари-клуб Скопље одржао је пет састанака, са просечном фреквенцијом 66,42%. Бр. Д. Камперелић одржао је 10 марта занимљиво предавање О једној новој врсти хипотекарних зајмова, у коме је дао детаљна обавештења о текућим рачунима које ће отварати Држ. хипотекарна банка уз залогу у непокретном имању, а 24 марта бр. Сланкаменац дао је информативан приказ Хитлерове књиге *Mein Kampf*. Токм месеца посетили су наш клуб

браћа А. Крејчи из Марибора, Коста Бранкић из Лесковца и Таса Тасић из Битоља. Приликом своје посете 17 марта бр. Крејчи дао је занимљива обавештења о фабрици ферохрома у Марибору, којој стоји на челу. Браћа Јелачић и Латковић присуствовали су међуградском састанку клубова Ниш, Вуприја - Парачин - Јагодина, Лесковац и Скопље, који је одржан 18 марта у Нишу у почаст генералном европском секретару Р. Ј. бр. Стратерсу. Годишња скупштина клуба одржана је 31 марта и на њој је изабрана нова управа на челу са бр. Костом Чохаџићем као претседником.

SLAVONSKI BROAD. — У месецу марту о. г. одржана су четири редовита сестанка. Фреквенција, полућена у том месецу износила је 68,60%. У виду сестринске већери прослављена је 54-та обљетница Р. I. — Током горњих састанка одржана су по бр. Ing. Krnicu три предavanja и то: „Sadjenje voćaka i suzbijanje stetočina“, „Izložba konja i konjogojstvo kod nas“, „Ideološko predavanje o Rotarstvu“. — Referati bili su slijedeći: br. Ing. Riffer, čitao je svoje prevode iz The News Letter i The Rotarian, — tajnik čitao je niz referata iz Privrednih Vesti, Ing. Krnic čitao je predavanje br. Ing. Nikolajevića iz R. C. Velika Kikinda „Melioracije (Bonifica integrale) u Italiji“. — Br. Ing. Kaan, direktor tvornice vagona pozvao je braću u tvornicu da pregledaju prvu lokomotivu koja je u istoj dovršena. Ceo klub posetio je tvornicu i sa zadovoljstvom pregledao prvu lokomotivu koja je izradjena u našoj zemlji, našom domaćom radnom snagom, i pretežnim delom domaćeg materijala. Br. Ing. Kaan objašnjavao je braći u detalje gradnju lokomotive.

SOMBOR. — Sastanak je posvećen 54 godišnjici rotarstva te je pretsednik br. dr. Petrović izneo značaj današnjeg dana sa poslanicom Pavla

Harrisa. Sem toga je potsetio braću na 50 godišnjicu proglašenja Srpske kneževine za Kraljevinu Srbiju, te 50 godišnjicu abdikacije Velikog Kralja Milana iznoseći istorijski značaj ovih događaja, što su braća pažljivo saslušala. — Br. Dr. Blaževac referisao nam je о svečanом 200 sastanku R. C. B. Topola gde je naš klub zastupao. Bilo je vrlo prijatno čuti о njihovom radu, slozi i о toplini koja je на тој svečanosti vladala. Br. Kristoforović naš ambasador за западне крајеве, имао је опет срећу да spoji poslovno sa privatnim i тако је posetio R. C. Zagreb i Split. Njegova odlična memorija nije ga ni ovom prilikom izneverila jer nam је servirao ceo rad ne samo zagrebačkog kluba nego i splitskog sa prikazom tamošnjih predavanja tako da smo се osetili kao da smo i sami bili u tim klubovima. На крају нам је дао врло леп opis Splita i njegovog karnevala. Br. Müller izneo је опет problem prosijačenja на основу do sada prikupljenih podataka — нарочито uslugom R. C. Sušak — као i о pregovorima koji су do sada vodjeni sa gradskom upravom, te izgleda da će се по tom socialnom problemu ipak postići željeni uspeh. — О privredi Jugoslavije u 1958 god. govorio је br. Lepedat; one suhe statističke podatke tako је interestingno prikazao i komentarisao svojim opažanjima da је за celo vreme svog predavanja vezao slušaoce за tu vrlo važnu temu. На крају morao је odgovoriti još i на niz pitanja u vezi sa našom privredom da zadovolji znatiželjnost braće. Br. Kristoforović је по tome održao predavanje о svojoj poseti R. C. Zagreb i Ljubljana i опет нам servirao ona predavanja koja су u tim klubovima održana, što су braća sa нарочitim zadovoljstvom saslušala te rešila да u buduće bar jedanput mesečno poseti ove bratske klubove ne samo zbog toga да bi uživao u toplom gostoprimstvu nego да нам на njegov нарочито

zanimljiv način prikaže toplinu, rad i život u tim klubovima. Da br. Lepe-datovo predavanje ne bi ostalo bez odjeka br. Müller je referisao o novom finansijskom zakonu a naročito o onom delu koji će nam sa 1 aprilom doneti novo opterećenje. Istina, za terete je dosta kada se saznaju po poreskim vlastima, ipak braća su pažljivo saslušala ono što ih čeka u novoj budžetskoj godini. — „O problemu života“ održao je vrlo interesantno predavanje br. Pavlović. Sa biološkog gledišta prikazao je postanak života na zemlji počevši od ćelije pa razvoj sve do životinja i čoveka. Po tome nas je vodio od rođenja čoveka pa sve do njegove smrti, te konačno prikazao životinju sa najprimitivnijim nervnim sistemom pa sve do čoveka kao bića sa najsavršenijim nervnim sistemom koji je odlučujuća važnost za razvitak samog čovečijeg uma. Br. Dr. Petrović je kao lekar izneo neke opaske i slučajeve u vezi sa predavanjem br. Milorada a braća su sa vrlo velikom pažnjom saslušala ovo divno i visoko naučno predavanje. — Prosečna mesečna frekvencija iznosila je prema prošlom mesecu nepromenjeno 86,45% jer nas grip još uvek sprečava da postignemo bar nekoliko sastanaka za 100% frekvencije.

SPLIT. — U martu mjesecu održali smo 5 red. sastanaka sa lijepom frekvencijom (prosječno 88%). Naš predsednik bio je na putovanju u Bruxelles i Paris. Posjetio je tamošnje klubove i darovao im Album Splita. Primljena su 2 nova člana i to Andro Franasović i Stjepan Vrcan, trgovac. Posvećena je naročita pažnja drugarstvu, a nekoliko od braće održali su interesantna predavanja.

STARA KANJIŽA. — U toku meseca marta održana su četiri sastanka. Svi sastanci održavani su u klupskim prostorijama hotela Molvay. U vrlo lepo dekorisanoj sali naš je prvi sasta-

nak o ovom mesecu bio je 100 jubilarni sastanak. Ovaj sastanak održan je sa sestrama i gostima iz mesta. Posle zajedničke večere, predsednik br. Stipanić pozdravio je sve prisutne, želeći svima da se u našem krugu prijatno i dobro osećaju. Posle pozdravne reči predsednika br. tajnik upoznao je prisutne sa historijatom rotarstva i rotarske ideologije, u prvom redu o osnivanju prvog rotary kluba u Čikagu kao i o njegovom osnivaču br. Paulu Harisu, zatim historijat osnivanja kluba v Staroj Kanjiži, o rotarskim ciljevima i o postignutom uspehu na rotarskom polju. Svaka dama i sestra dobile su po buket divnih karanfila a svima prisutnima za uspomenu na ovaj jubilej podeljeno je po jedno ogledalo, sa posvetom na ovaj dan. U prijatnom raspoloženju, pored ciganske muzike, svi prisutni zabavljali su se i veselili do zore. Ostali naši sastanci posvećeni su drugarstvu i pripremama za glavnu skupštinu i izboru nove uprave.

STARI BEČEJ. — U toku meseca marta održano je 5 redovnih sastanaka sa prosečno frekvencijom 81,20%. Na prvom sastanku održao je predavanje br. Dr. Laslo Dezider sa temom: „O uzrocima antisemitizma“. Predavanje je bilo bogato i sa istorijskim činjenicama izradjeno, koje je od strane prisutnih izazvalo veliku pažnju. Na drugom sastanku je br. Vulcanović Milan, predsednik sreskog suda, održao veoma interesantno predavanje „O revoluciji u Crnoj gori“, koja je bila god. 1918. Iz ovoga predavanja jasno se vidi borba „Bjelaša“, koji su bili za ujedinjenje sa Kraljevinom Srbijom, i „Zelenaša“, koji su bili i nadalje za samostalnu Crnu Goru i za režim pok. Kr. Nikole. Na istom sastanku izabrana su 2 nova člana u naš klub, i to gg. Dr. Ljubomir Popović, javni beležnik sa klasifikacijom: javno beležništvo i Boarov Dimitrije, predsednik

opštine, sa klasifikacijom: proizvodnja žita. Na trećem sastanku br. Kangrga Petar održao je predavanje „O značaju gvoždja za savremenu tehniku“, koje je predavanje sa najvećom pažnjom bilo saslušano od strane prisutnih. Četrty sastanak održan je u okviru male svečanosti, pošto su na istom nova dva člana položili zavet i svečano uvedeni u rotarsku zajednicu. — 25 marta br. Šuput održao je veoma lepo i uspelo predavanje „O istorijatu i ciljevima rotarstva“. Ovo je predavanje naročito imalo velik uspeh, jer su i novoprimiti članovi imali prilike da se što bolje upoznaju sa ideologijom rotarstva. Na poslednjom sastanku je održao predavanje br. Dr. Galamboš „O radu i razvoju Starobečejske stočarske zadruge“, statističkim podacima prikazivši korisnost ove ustanove za privredni razvoj našeg kraja. — U sirotinjsku torbicu skupljeno je u toku meseca Din 775.—

SUŠAK. — Predavanja tokom meseca održali su braća: Zvonimir Richtmann: „Dr. Schacht — čarobnjak“, Dr. Mihajlo Petrović, član beogradskog kluba: „Jedan naučni i ribarski roman“ — (Misteriozni život jegulje), Milivoj Mezzorana: „Izvadci iz knjige: ‚Vidio sam raspeće...‘ od Sidney Morrel-a“, Rikard Salher: „O britanskoj mornarici“, Vinko Mikuličić: „O poruzima“. Osim navedenih predavanja, br. Cerić govorio je o prometu naše luke i o uzrocima, koji su prouzrokovali pad tog prometa. Gost nerotar Dr. Jelenko Mihajlović, profesor beogradskog univerziteta i upravnik Seismološkog instituta izneo je na sastanku od 15 marta svoje konstatacije i uzroke o poslednjim čestim zemljotresima na našem Primorju. Po svima pitanjima, iznesenim u navedenim predavanjima održane su diskusije, na kojima je živo učestvovao veći broj braće. Na sastanku od 1 marta komemorirana je smrt Dr. Dinka Trinajstića,

našeg poznatog rodoljuba i nacionalnog borca. Sastanak od 8 marta održao se je u restauraciji „Lipa“. Taj je sastanak poslije završetka radnog dijela bio posvećen drugarstvu, pa je protekao u najvedrijem raspoloženju. U pogledu kandidacije guvernera za narednu godinu odlučeno je, da naš klub potpomogne predlog zagrebačkog kluba. U pogledu održanja redovite glavne skupštine odlučeno je, da se ista održi dne 26 aprila o. g. U vidu sprovođjanja karitativne akcije i tokom ovog meseca nastavljeno je sa našom mliječnom akcijom. Osim toga podijeljena je udovi gdji Martić, daljnja potpora od Din 200, za putni trošak. Za nevoljne sabrano tokom meseca Din 748.—

ŠIBENIK. — Mjesto 5 sastanka koje je naš klub morao održati u mjesecu martu, održana su samo 4, a otpao je onaj, koji se je imao održati 18 marta u Kninu, i to obzirom na najnovije događaje, koji su bili uslijedili u srednjoj Evropi. Raspravljeno je pitanje popunjenja klasifikacija u našem klubu, pa se na predlog brata Ljubičića, koji je o tome podnio iscrpan referat, otvara: nastava i veterinarstvo.

VARAŽDIN. — Prvi sastanak ovog meseca održan je u vidu sestrinskog večera. Ovo je sestrinsko veče vrlo dobro uspjelo u svakom pogledu, po drugarskom raspoloženju, zabavi, veselju te sklapanju poznanstva i prijateljstva. Uz jedanaest sestara imali smo još šestnaest gostiju od toga osam rotara iz Maribora, dva bivša naša člana, i šestero ostalih. Posebna kinopretstava, jednolične maske prema licu jednog od naših članova, posebno izdanje novog rotarskog glasila The Zmotarian, bile su glavne zabavne atrakcije ove lijepe večeri, na kojoj nisu uzmanjkali ni ozbiljni momenti

rotarskog ideološkog rada. Tako smo mjesec započeli. Od ostala četiri sastanka prva tri prodoše u redovnom rotarskom radu, dok mjesec zaključismo svečanim primanjem novog člana na petom mjesečnom sastanku br. Pas- kutini Josipa, klasifikacije klesarstvo. Br. Forst održao nam je predavanje „O pekarskim parnim pećima“, a braća Cepanec i inž. Damaška opširno nas izvjestiše o svojim putovanjima na Lajpciški sajam i oko Češke odnosno kroz nju za vrijeme okupacije. R. K. Budimpeštu posjetio je naš br. inž. Fridlender. Za nevoljne sakupljeno Din 800.—.

VINKOVCI. — U mesecu martu održana su četiri sastanka. Sastanci su bili posvećeni drugarstvu. Na jednom sastanku održao je br. Bačoka Ivo predavanje: Savremeno oplemenjivanje brašna. Nabraja sastojine brašna i napominje da u brašnu ima klebera ili glutena 6—12% i da o kvaliteti istog ovisi pecivost brašna. Kleber ili gluten je u vlažnom stanju jedna sivkasta dosta rastegljiva masa, koja ima svojstvo gume t. j. da je elastična. Zadatak oplemenjivanja brašna sastoji se u tome da se stvori gluten, koji je dovoljno žilav i elastičan i da se pospeši razvijanje ugljičnog dioksida da kruh postane voluminozan sa sitnim šupljikama. Oplemenjivanje se može vršiti ili na taj način, da se brašno ostavi da otstoji 4—6 meseci (uticaj kisika, vlage i temperature — poboljšanje kvaliteta glutena) ili da se brašnu dodaju izvesni kemijski spojevi, koji će pospešiti razvijanje ugljičnog dioksida ili poboljšati kvalitet klebera. Na ostalim sastancima čitana su predavanja pojedine braće iz drugih klubova.

VUKOVAR. — Ovaj mjesec izabrana je nova uprava na VIII. redovnoj glavnoj skupštini, koja je održana na sastanku od 27. marta o. god. Iz tajničkog izvještaja jasno se vidi rad klu-

ba, u kome se kretao u ovoj rotarskoj godini: obilje predavanja o svim aktuelnim temama, medju kojima se nalazi i dosta rotarskih; održavanje veze sa susjednim rotari klubovima, dopisivanje sa inostranim klubovima, humanitarna akcija i t. d. Staroj upravi je data razrešnica. Od mnogih referata iz struke, kojih je bilo više na svakom sastanku, iznosimo: O situaciji na drvnom tržištu od br. Alekse Steinera i Ing. Simića o novom načinu bombardovanja iz zraka i t. d. Na 556 sastanku održao je predavanje gost g. Jelisavljević: O ideološkim sukobima evropskih naroda, u kome je pregledno i na iscrpan način prikazao suštinu demokracije, fašizma, nacionalsocijalizma i boljševizma.

ZAGREB. — Na dan 6 marta o. g. navršilo se deset godina od osnutka Rotary kluba Zagreb. Zaključeno je bilo, da se ovaj jubilej proslavi na svečaniji način i za proslavu bio je određen dan 25 marta 1959. Cijeli klub bio je angažiran u pripremnim radovima, da bi proslava, na koju su bili pozvani inaugurator br. Jozef Schulz, past-guvernir 66. distrikta (Čehoslovačka), guvernir, past-guverniri i svi domaći klubovi, te Rotary klub Praha i svi bugarski Rotary klubovi, što dostojnije ispala. Specijalni poziv poslalo je pretsjedništvo kluba Nj. Kr. Visočanstvu Knezu-Namjesniku Pavlu kao počasnom guverneru Jugoslovenskog Distrikta. Na redovnom sastanku od 6 marta iznio je pretsjednik dr. Miljenko Marković kratki historiat kluba i neke podatke i remiscencije iz prvih dana našeg kluba. Na kraju svog izvještaja rekao je pretsjednik da zagrebački Rotary klub stupa sredjen i izgradjen u drugi decenij svoga života, zaželim mu u ime ukupnog članstva uspješan napredak. Vrlo zanimivo predavanje pod naslovom „Jedan naučni i ribarski roman — život jegulja“ odr-

zao je gost predavač br. Mihajlo Petrović, član Rotary kluba Beograd, na sastanku od 15 marta o. g. Nažalost do izvršenja svečane proslave desetgodišnjice nije došlo, pošto su se polovicom mjeseca marta odigrali teški međunarodni događaji, poradi kojih je klub zaključio da se proslava odgodi na povoljnije vrijeme. Na redovitom sastanku od 20 marta objavljeno je svečano primanje četvorice novih članova u članstvo kluba. Iza primanja br. Vladimir Mutafelija prikazao je u zaista lijepom i preglednom referatu rad Rotary klubova u Južnoj Americi. Na redovitom sastanku od 27 marta pročitao je br. Krešimir Brovet u prevodu predavanje rot. Raymonda J. Kneppela (R. C. New York) „Rotarstvo u svjetlu Fašizma, Komunizma i Demokracije“. Br. Marko Bauer prikazao je privrednu situaciju, koja je nastala nakon posljednjih događaja u Srednjoj Evropi. U vezi sa odgodom naše proslave napominjemo još, da se je pretsjednik dr. Marković na sastanku od 20 marta o. g. sjetio bratskog češkog naroda, te uskih veza između Praga s jedne i Zagreba i Beograda s druge strane. Naročito je istakao najuže veze, koje su postojale između čehoslovačkog i jugoslavenskog Rotarstva i ulogu čehoslovačkog Rotarstva kod osnutka prvih naših klubova u Zagrebu i Beogradu.

ZEMUN. — U ovom mesecu R. C. Zemun održao je 5 sastanka sa proseč-

nom frekvencijom 75'05%. Najvažniji satanak bio je 16 marta, kada nas je posetio naš guverner Dr. Slokar, koji nam je tom prilikom dao dragocena uputstva za dalnji rad te nam poklonio svoju sliku, koja je odmah data u okvir. Na stalnim sastancima referirali su 2 marta br. Dr. Andrejka na osnovu članka L. Adamiča u „The Rotarian“ o prilikama jugoslovenskih doseljenika u U. S. A., kojih ima oko 1 milijun, dalje br. Filipović o novim uputstvima za pretsjednike i sekretare kluba. Dana 9 marta održao je br. Pelivanović (R. C. Beograd) jedno vrlo zanimljivo predavanje o ekstenziji Rusije na istok u 16—18 veku, dakle o kolonizaciji Sibira. Na 4. sastanku 25 marta iznela su nekoliko braće interesantna opažanja o svom putovanju, tako na pr. br. Aca Popović o Leipzigu, br. Živković o utiscima koje je dobio u Madjarskoj i Nemačkoj povodom izložaba u Berlinu i Leipzigu. Na poslednjem sastanku 30 marta odredjen je prema predlogu Uprave kandidacioni odbor, koji ima da sastavi predlog za izbor časništva za rotarsku godinu 1939/40. Zatim je brat Dr. Andrejka održao predavanje o letovalištim Slovenije i skrenuo pažnju na to, da se može u ovim letovalištim vrlo prijatno i jeftino provesti letovanje. U klubskoj sobi na novo je uredjena galerija slika sviju guvernera jugoslovenskog distrikta i pretsjednika R. C. Zemun.

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ</p> <p>tekuća voda u sobama (četvrtak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE</p> <p>topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana (petak, 20 h)</p>	<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION</p> <p>topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani (sreda, 20 h)</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ</p> <p>topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu (poned., 20 h)</p>	<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA</p> <p>Café-Restaurant-Bar (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ GRAND HOTEL JEVTIĆ</p> <p>vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža (sreda, 20 h)</p>	<p>NIŠ HOTEL »PARK«</p> <p>topla i hladna tekuća voda, naj- moderniji komfor, garaža, cen- tralno grejanje itd. (sreda, 20 h)</p>
<p>BRČKO HOTEL JUGOSLAVIJA</p> <p>(četvrtak, 19:50 h)</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>ČUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN KANTINA ŠEĆERANE</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL</p> <p>vodeći hotel u Dubrovniku (četvrtak, 20 h)</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD KANTINA FABRIKE ŠEĆERA</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>KRANJ HOTEL STARA POŠTA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO Vodeći hotel HOTEL EVROPA</p> <p>topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. (poned., 20 h)</p>

<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd. (petak, 20 h)</p>	<p>ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje garaža itd. (četvrtak, 20:50 h)</p>
<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL (utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)</p>
<p>SOMBOR HOTEL LLOYD (utorak, 20 h)</p>	<p>VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca (sreda, 20 h)</p>
<p>SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: kafana itd. (sreda, 20:50 h)</p>	<p>VINKOVCI HOTEL LERNER (utorak, 20 h)</p>
<p>STARA KANJIŽA HOTEL MOLVAI (ponedeljak, 19:50 h)</p>	<p>VRŠAC HOTEL SRBIJA (utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno grejanje, garaža (četvrtak, 20 h)</p>	<p>VUKOVAR GRAND HOTEL (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA RESTAURANT LLOYD (sreda, 20 h)</p>	<p>ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK PARK HOTEL (sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. (četvr., 20 h)</p>

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVEŠTAJ ZA MESEC MART 1939 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održanih sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj pris. članova	Prosečni mes. postotak	Sastanci sa 100% prisust.	Primedbe
1	Bačka Topola	16	5	16.—	14.—	87.50	0	
2	Banja Luka	15	5	15.—	10.4	69.26	0	
3	Beograd	59	4	59.—	34.25	58.05	0	
4	Bitolj	19	5	19.—	12.2	64.21	0	
5	Brčko	15	5	15.—	11.2	74.66	0	
6	Čuprija-Jagodina-Paraćin	20	4	20.—	13.75	68.75	0	
7	Dubrovnik	21	5	21.—	13.8	65.71	0	
8	Karlovac	27	4	27.—	26.—	96.30	1	
9	Kranj	18	4	18.—	15.25	84.72	1	
10	Leskovac	21	5	21.—	13.8	64.85	0	
11	Ljubljana	36	5	36.—	26.7	74.16	0	
12	Maribor	40	4	40.—	31.—	77.5	0	
13	Niš	17	5	17.—	13.—	76.47	0	
14	Novi Sad	37	5	37.—	28.6	77.30	0	
15	Osijek	31	5	31.—	25.8	83.23	0	
16	Pančevo	30	5	30.—	26.20	87.34	0	
17	Petrovgrad	22	5	22.—	20.2	91.82	0	
18	Sarajevo	27	4	27.—	18.5	68.51	0	
19	Skoplje	30	5	28.80	19.20	66.42	0	
20	Slavonski Brod	17	4	17.—	14.75	86.60	0	
21	Sombor	18	4	18.—	15.5	86.45	0	
22	Split	20	5	20.—	17.60	88.—	1	
23	Stara Kanjiža	21	4	21.—	16.—	77.34	0	
24	Stari Bečej	22	5	20.50	18.06	81.20	0	
25	Subotica	33	5	32.50	25.40	77.66	0	
26	Sušak	29	5	29.—	19.60	67.58	0	
27	Šibenik	18	4	18.—	11.75	65.28	0	
28	Varaždin	25	5	24.20	19.42	80.23	0	
29	Velika Kikinda	18	4	18.25	15.25	83.55	0	
30	Vinkovci	16	4	16.—	11.75	73.43	0	
31	Vršac	21	4	21.—	14.—	67.86	0	
32	Vukovar	16	4	16.—	12.75	79.69	0	
33	Zagreb	54	4	52.—	33.75	64.72	0	
34	Zemun	27	5	27.—	20.80	75.03	0	
	Ukupno	850	155	845.25	640.23	2592.38	3	
	Prosečno	×	×	×	×	76.24	×	